

**Prieskum postojov stredoškolských študentov k udržateľnosti
v Žilinskom kraji**

Univerzita J. Selyeho
Pedagogická fakulta

Alexandra Hengerics Szabó (ed.)

Prieskum postojov stredoškolských študentov k udržateľnosti v Žilinskom kraji

Komárno, 2023

Predbežná správa je súčasťou Výskumu postojov stredoškolských študentov k udržateľnosti vo Vyšehradskej skupine (Research on Attitudes of High School students toward sustainability in the Visegrad Group).

© Autori:

Mgr. Alexandra Hengerics Szabó, PhD. (*Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho*)

Mgr. Katarína Szarka, PhD. (*Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho*)

Mgr. Andrea Vargová, PhD. (*Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho*)

Dr. habil. Sarolta Zsuzsanna Mészárosné Darvay, PhD. (*Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho*)

RNDr. Eva Tóthová Tarová, PhD. (*Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho*)

Dániel Sziva, PhD. (*Alapértékek Nonprofit s.r.o.*)

Ferenc Mónus, PhD. (*Fakulta humanitných vied Debrecínskej univerzity*)

Gergely Rosta, PhD. (*Fakulta humanitných a sociálnych vied Katolíckej univerzity Petra Pázmánya*)

Doc. PhDr. Jan Činčera, PhD. (*Fakulta sociálnych štúdií Masarykovej univerzity*)

Dr. habil. Attila Varga, PhD. (*Fakulta pedagogiky a psychológie Univerzity Loránda Eötvösa*)

Editor:

Mgr. Alexandra Hengerics Szabó, PhD.

Layout / zalomenie textu:

Mgr. Andrea Vargová, PhD.

Jazyková úprava:

Mgr. Andrea Vargová, PhD.

ISBN 978-80-8122-462-1

OBSAH

Úvod.....	5
1 Charakteristika výskumu.....	6
1.1 Metodológia výskumu.....	6
1.2 Charakteristika výskumnej vzorky.....	8
2 Výsledky výskumu.....	9
2.1 Environmentálne postoje.....	9
2.2 Miesto životného prostredia vo vzdelávaní.....	12
2.3 Postoje k ochrane životného prostredia.....	13
2.4 Postoje k premene prírody človekom.....	15
2.5 Všímavosť k prírode a svetu okolo nás.....	15
2.6 Environmentálne uvedomelé činnosti.....	16
2.7 Schopnosť zlepšiť životné prostredie.....	17
2.8 Riešenie environmentálnych problémov.....	17
2.9 Názory na klimatické zmeny.....	18
2.10 Klimatická úzkosť.....	19
2.11 Miestna identita.....	19
2.12 Udržateľná móda.....	20
2.13 Ďalšie aspekty udržateľnosti.....	21
Záver.....	23
Zoznam použitej literatúry.....	25
Prílohy.....	26

Úvod

21. storočie je obdobím mnohých spoločenských zmien, a to nielen v hospodárskych systémoch, ale aj ako globálna spoločnosť čelíme globálnej kríze v súvislosti so zmenou klímy, ktorá by mohla ľudstvu priniesť rad nepredvídateľných problémov so zložitými premennými. Hľadáme možné riešenia, ktoré sa týkajú všetkých aspektov nášho života, či už osobného alebo globálneho. Uvedomujeme si vzájomnú nestabilitu našej globálnej ekonomiky, ktorá súvisí s rýchlo sa meniacimi kľúčovými odvetvami, novými technológiami, kultúrou, demografickými zmenami, ktoré túto nestabilitu stupňujú, čiastočne aj v dôsledku konfliktov v zahraničí a doma. Dnes každý čelí veľmi zložitému, rýchlo sa meniacemu svetu a pritom je jeho súčasťou. Svet, v ktorom žijeme, sa označuje ako svet "VUCA".

"VUCA" je akronym zložený zo slov "Volatility" (premenlivosť, variabilita), "Uncertainty" (neistota, neurčitosť), "Complexity" (zložitosť) a "Ambiguity" (nejednoznačnosť), čo podľa Nadrama a Bindlisha (2017) dokonale charakterizuje aktuálny svet (Nandram, S. S. & Bindlish, P. K., 2017). Tento svet je ťažké predvídať a riadiť (Bennett & Lemoine, 2014). Mladá generácia však musí byť pripravená riadiť svoj život vo svete neustálych zmien, aby sa im v ich svete darilo.

Predkladaná publikácia prezentuje čiastkové výsledky výskumu medzinárodného tímu, ktorého cieľom bolo zmapovať postoje stredoškóľakov v 11. ročníku (tzn. na Slovensku v 2. ročníku strednej školy) k udržateľnosti z rôznych aspektov.

Táto publikácia vznikla špeciálne na prosbu vedenia Žilinského samosprávneho kraja, ktoré v značnej miere podporovalo realizáciu našich výskumných ambícií.

1 Charakteristika výskumu

Predkladaná publikácia prezentuje výsledky dotazníkového prieskumu realizovaného na stredných školách Žilinského kraja zapojených do výskumu v období október-december 2022, s názvom "Výskum postojov stredoškolských študentov k udržateľnosti vo Vyšehradskej skupine". Výskum bol zameraný na vybrané environmentálne postoje, presvedčenie a návyky žiakov druhých ročníkov stredných škôl. Výskum a zber dát prebiehal ako súčasť výskumnej série „Teachers and Students About Sustainability“, na medzinárodnej úrovni pod vedením docenta Attilu Vargu z Univerzity Lóránda Eötvösa. Výskum podporovala organizácia Alapértékek Nonprofit s.r.o., v zbere a analýze dát pomáhala inštitúcia Forsense. Výskum prebiehal podľa jednotnej metodiky v krajinách V4, tj. v Maďarsku, Českej republike a na Slovensku. Pôvodne sa mal výskum realizovať vo všetkých štyroch krajinách V4, ale poľský výskumný partner, žiaľ, odstúpil ešte pred začiatkom realizácie prieskumu. Cieľom projektu bolo zistiť a porovnať mieru environmentálnej gramotnosti žiakov v zapojených krajinách. Na Slovensku bol výskum koordinovaný výskumnou skupinou z Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho v Komárne s odbornou spoluprácou Ing. Zuzany Gallayovej, PhD., expertky výchovno-vzdelávacieho programu Zelená škola. Za jej pomoc ďakujeme aj touto formou.

Prezentovaná správa odráža prvé výstupy projektu za Žilinský kraj. Na spracovaní údajov a finálnych správach sa ešte vo všetkých zapojených štátoch pracuje, predpokladaným výstupom budú ďalšie správy a publikácie spracované medzinárodným tímom zapojených výskumníkov.

1.1 Metodológia výskumu

Pre potreby výskumu bol najprv tímom výskumníkov zostavený výskumný nástroj. Ten sa skladal z nasledujúcich premenných (počty položiek odrážajú ich redukciu po položkovej analýze):

- Vzťah k mieste (place attachment, 7 položiek, Cronbach alfa=0,85)
- Miestna identita (place identity, 4 položky, Cronbach alfa=0,77)
- Odhodlanie konať (intention to act, 6 položiek, Cronbach alfa=0,80)
- Využívanie prírody (utilization of nature, 6 položiek, Cronbach alfa = 0,72)
- Ochrana prírody (preservation of nature, 6 položiek, Cronbach alfa=0,67)
- Ocenenie prírody (appreciation of nature, 6 položiek, Cronbach alfa=0,72)
- Environmentálne správanie (proenvironmental behavior, 13 položiek, Cronbach alfa=0,78)
- Presvedčenie o vlastnej schopnosti pomôcť životnému prostrediu (locus of control, 3 položky, Cronbach alfa=0,80)
- Postoje k ochrane klímy (climate change attitudes, 8 položiek, Cronbach alfa=0,89)

- Presvedčenie o vlastnej účinnosti v riešení environmentálnych problémov (self-efficacy, 5 položiek, Cronbach alfa=0,82)
- Ekologická úzkosť (eco anxiety, 4 položky, Cronbach alfa=0,91)
- Ekologická vina (eco guilt, 4 položky, Cronbach alfa=0,86)
- Rozvíjanie kompetencií pre udržateľnosť (competence learning, 7 položiek, Cronbach alfa=0,78)
- Akčná znalosť (action knowledge, 3 položky, Cronbach alfa=0,81)
- Postoj k udržateľnej móde (sustainable fashion attitude, 15 položek, Cronbach alfa=0,84)

Je potrebné uviesť, že výber premenných bol ovplyvnený veľkosťou výskumného tímu a špecifickým výskumným potrebám zapojených tímov. Niektoré premenné sú si veľmi blízke (napr. locus of control a self-efficacy, prípadne akčná znalosť). Iné odrážajú špecifické výskumné potreby niektorého zo zapojených tímov (napr. postoj k udržateľnej móde).

Dotazník bol následne preložený do všetkých štyroch jazykov, preklady vždy kontrolovali experti danej krajiny. Pre finálny zber dát bolo následne vytvorené online prostredie, kde mohli žiaci zaznamenávať svoje odpovede prostredníctvom počítača alebo mobilného telefónu.

Zber údajov prebiehal v termíne október-december 2022. Pri výbere respondentov sme sa snažili, aby vzorka reprezentovala danú stredoškolskú vekovú skupinu. Školy sa v Maďarsku a Českej republike vybrali pomocou stratifikovaného postupu výberu PPS (pravdepodobnosť úmerná veľkosti) a následne sa uskutočnil prieskum v 11. ročníku každej vybranej školy pomocou online dotazníka. Školy dostali na vyplnenie jedinečný odkaz, ktorý pomohol následne identifikovať príslušnosť k škole u tých, ktorí formulár vyplnili. Keďže nebol k dispozícii zoznam tried, výberom zúčastnenej triedy sa poverila vybraná škola a požiadali sa, aby tak urobili náhodne. Na Slovensku sme k odberu vzoriek kontaktovali vedúcich Odborov školstva všetkých Samosprávnych krajov a požiadali ich o zaslanie odkazu na dotazník každej strednej škole pod ich vedením. Tu sme sa teda zamerali na úplné vyplnenie a pre každý kraj bol pripravený odkaz na vyplnenie dotazníka. V porovnaní s plánovaným počtom vzoriek je skutočný počet položiek vo vzorkách menší, ako sa plánovalo. Na Slovensku bol hlavným dôvodom relatívne malej vzorky nízka ochota škôl zapojiť sa, keďže v zásade sa odkaz na dotazník dostal do všetkých stredných škôl na Slovensku, ale vyplnených bolo len 1 425 dotazníkov.

Medzi vyplnenými dotazníkmi sme pri analýze nemohli zohľadniť odpovede tých, ktorí

- nedali súhlas so spracovaním svojich údajov na začiatku dotazníka, príp.
- neodpovedali na otázky, ktoré boli potrebné na váženie (pohlavie, typ školy (na Slovensku)).

1.2 Charakteristika výskumnej vzorky

V Žilinskom kraji tvorilo výskumnú vzorku 227 žiakov.

Vo všetkých troch krajinách je medzi žiakmi 11. ročníka mierny prebytok chlapcov. V Žilinskom kraji je tento prebytok vyšší, pravdepodobne kvôli profilu zapojených stredných škôl (Tabuľka 1). Zo Žilinského kraja sa do výskumu zapojili študenti 2 gymnázií, jednej strednej odbornej školy poľnohospodárskej, jednej hotelovej akadémie a 2 lesníckych stredných škôl.

Tabuľka 1: Rozdelenie vzoriek podľa pohlavia (%)

	Početnosť	Percento
chlapec	143	62,8
dievča	85	37,2
spolu	227	100,0

Priemerný vek respondentov je v Žilinskom kraji 16,64 rokov (Tabuľka 2).

Tabuľka 2: Vekové rozdelenie vzoriek (%)

Vek	Početnosť	Percento
15	1	0,4
16	123	54,2
17	73	32,0
18	17	7,4
19	13	5,6
Spolu	226	99,5
Chýbajúci údaj	1	0,5

Vážené regionálne rozdelenie respondentov je znázornené v Tabuľke 3. Vzorka zo Žilinského kraja predstavuje 67,6 % z respondentov zo Stredného Slovenska a 16,4 % zo všetkých dotazníkov vyplnených na stredných školách Slovenska.

Tabuľka 3: Regionálne rozdelenie vzoriek (%)

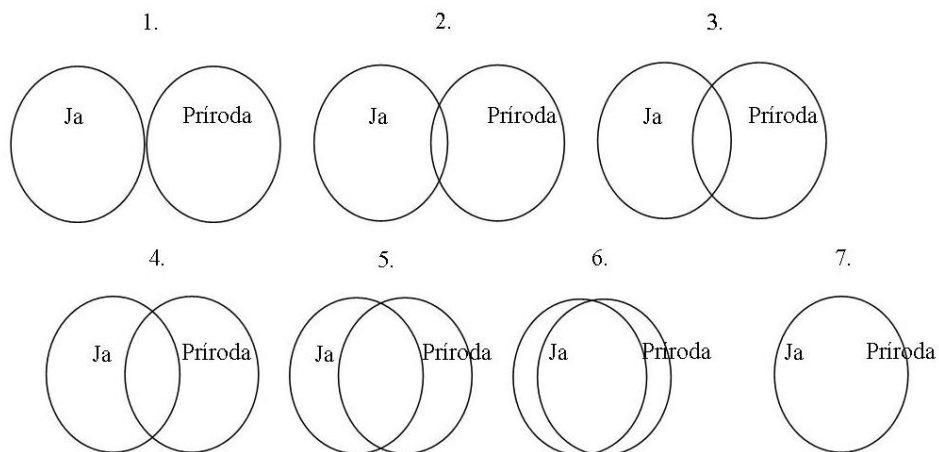
Región	%
Bratislavský kraj	14,9
Stredné Slovensko	24,3
Východné Slovensko	30,8
Západné Slovensko	30,0
Spolu	100,0

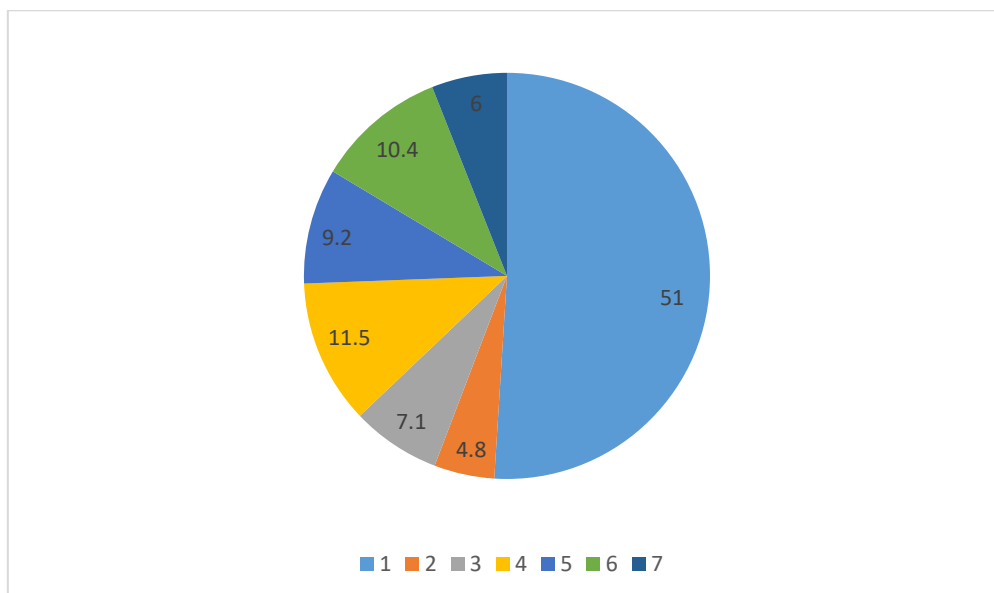
2 Výsledky výskumu

2.1 Environmentálne postoje

Síce do vyššie spomenutých okruhov sa nezaradila položka „Zakrúžkujte obrázok, ktorý najlepšie vystihuje váš vzťah k prírode. Do akej miery sa cítite byť prepojení s prírodou?“ (Obrázok 1), výsledky sú zaujímavé, nakoľko si väčšina žiakov zo Žilinského kraja seba predstavuje vedľa prírody. Grafické znázornenie odpovedí zo Žilinského kraja je na Obrázku 2.

Obrázok 1. „Zakrúžkujte obrázok, ktorý najlepšie vystihuje váš vzťah k prírode. Do akej miery sa cítite byť prepojení s prírodou?“

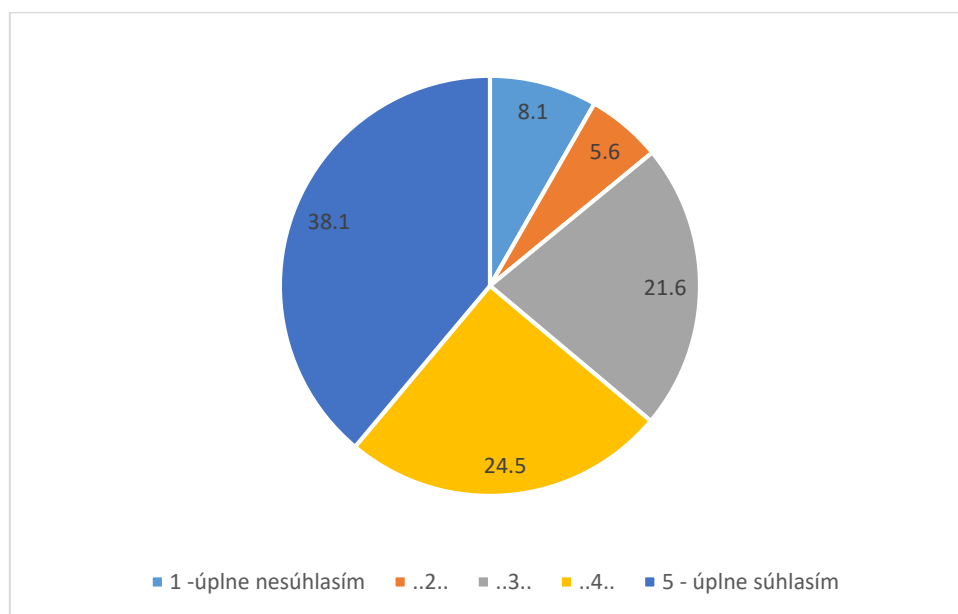
Obrázok 2. Odpovede na otázku „Zakrúžkujte obrázok, ktorý najlepšie vystihuje váš vzťah k prírode. Do akej miery sa cítite byť prepojení s prírodou?“ vyjadrené v percentách

Dotazník skúmal environmentálne postoje tzv. NEP stupnicou. Stupnica, ktorú vyvinuli Dunlap a Van Liere (Dunlap, R. E., & Van Liere, K. D., 1978) pred viac ako 40 rokmi, pôvodne pozostávala z 12 a

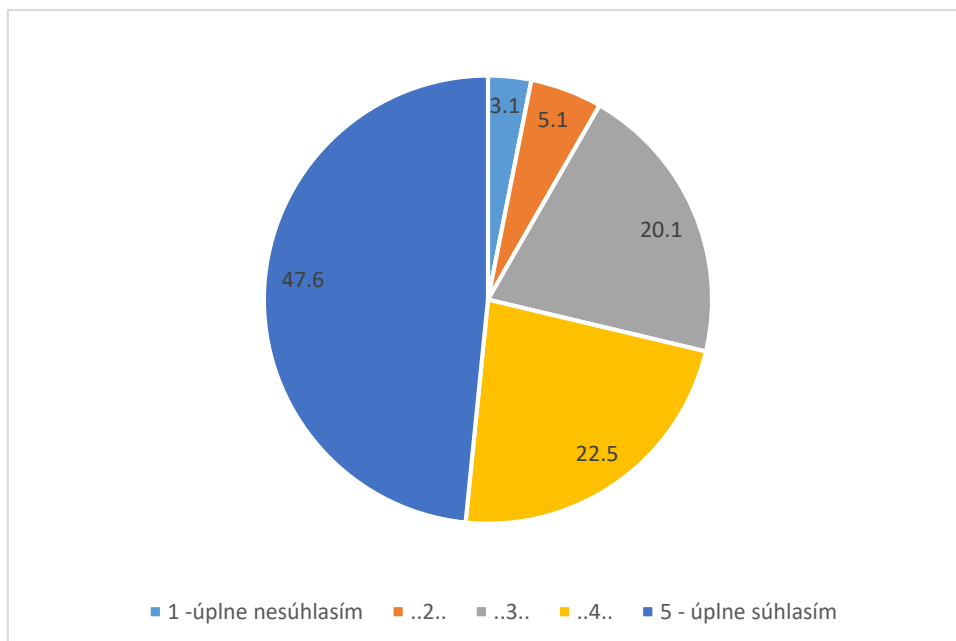
potom 15 položiek. V tejto štúdií bola použitá verzia s 10 položkami vytvorená špeciálne pre deti Manolim a jeho spoluautormi (Manoli, C. C., Johnson, B., & Dunlap, R. E., 2007). Kombinované skóre môžu mať hodnotu medzi 10 a 50. Priemer vzorky presahuje 37 bodov vo všetkých troch krajinách, čo jasne poukazuje na pozitívne environmentálne postoje, vzhľadom na to, že hodnota 30 bodov by bola indikátorom neutrálneho postoja. Hodnota indexu je na Slovensku 37,4.

Odpovede dievčat vo všetkých troch krajinách vykazujú mierne vyššie priemerné hodnoty ako odpovede chlapcov. Tento rozdiel je v prípade Slovenska 2,7 bodov.

Položky škály NEP s opačným významom získali najnižšie priemerné hodnotenie vo všetkých troch krajinách; vo všetkých prípadoch okrem jedného bola priemerná úroveň súhlasu pod priemerom (30 bodov). Na druhej strane sa dá povedať, že priemerné hodnotenie ostatných položiek je obzvlášť vysoké a vo všetkých krajinách presahuje hodnotu 3,75 meranú na 5-bodovej škále. Priemernú hodnotu vyššiu ako 4,2 namerali len v Maďarsku, a to v prípade dvoch výrokov: „Aj človek by sa mal riadiť zákonmi prírody.“ (4,37) a "Ak sa veci nezmenia, čoskoro v životnom prostredí nastane veľká katastrofa." (4,30). Znárodnenie odpovedí spomenutých dvoch otázok v Žilinskom kraji je na Obrázkoch 3 a 4.

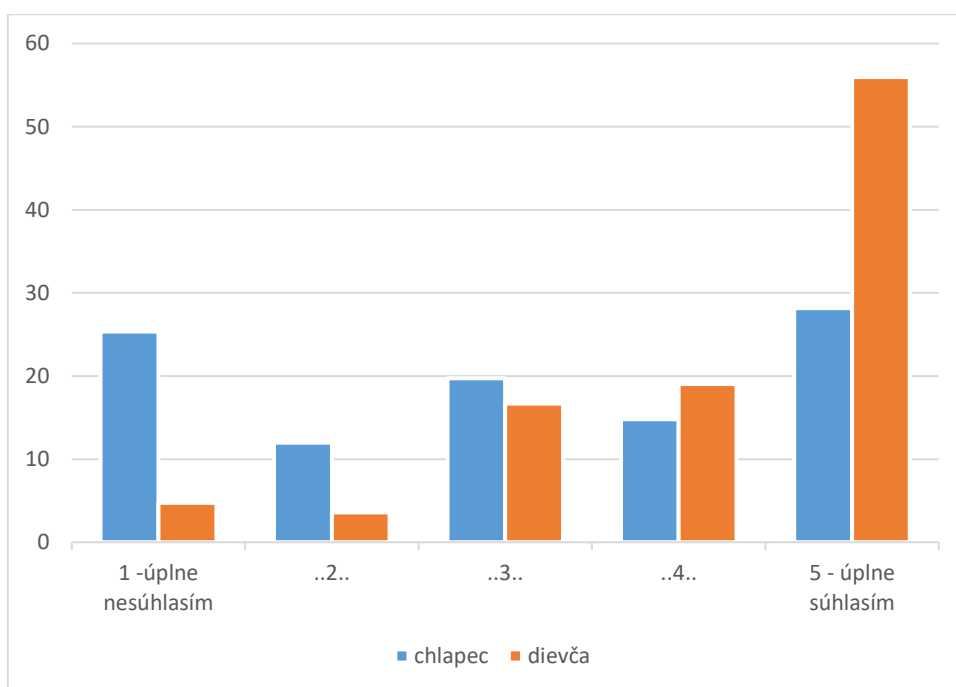

Obrázok 3. Odpovede na výrok „Aj človek by sa mal riadiť zákonmi prírody.“ vyjadrené v percentách

Obrázok 4. Odpovede na výrok „Ak sa veci nezmenia, čoskoro v životnom prostredí nastane veľká katastrofa.“ vyjadrené v percentách

Najväčší rozdiel medzi odpoveďami chlapcov a dievčat vo všetkých troch krajinách bol v tomto výroku: "Rastliny a zvieratá majú rovnaké právo na život ako ľudia." Obrázok 5 znázorňuje odpovede žiakov Žilinského kraja.

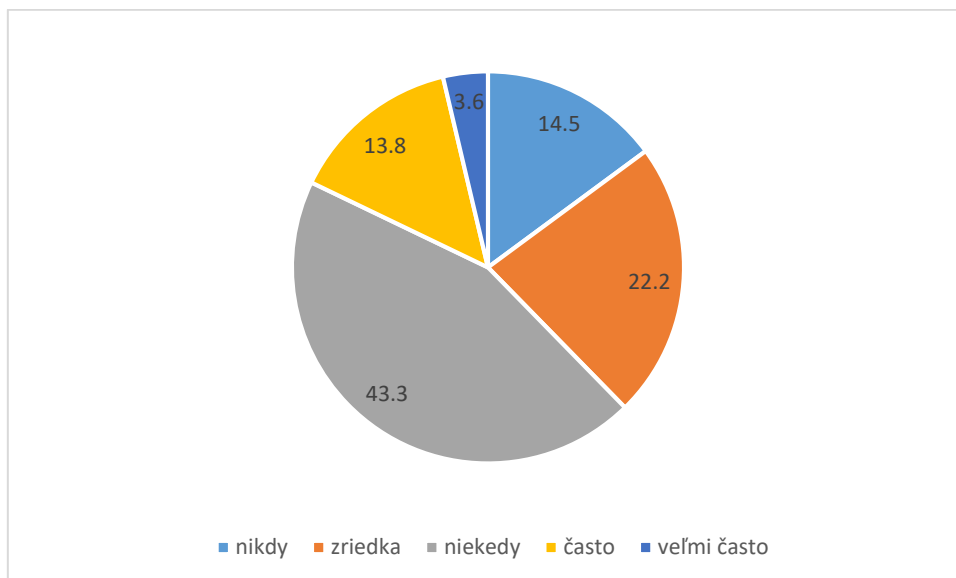

Obrázok 5. Odpovede na výrok „Rastliny a zvieratá majú rovnaké právo na život ako ľudia.“ vyjadrené v percentách

2.2 Miesto životného prostredia vo vzdelávaní

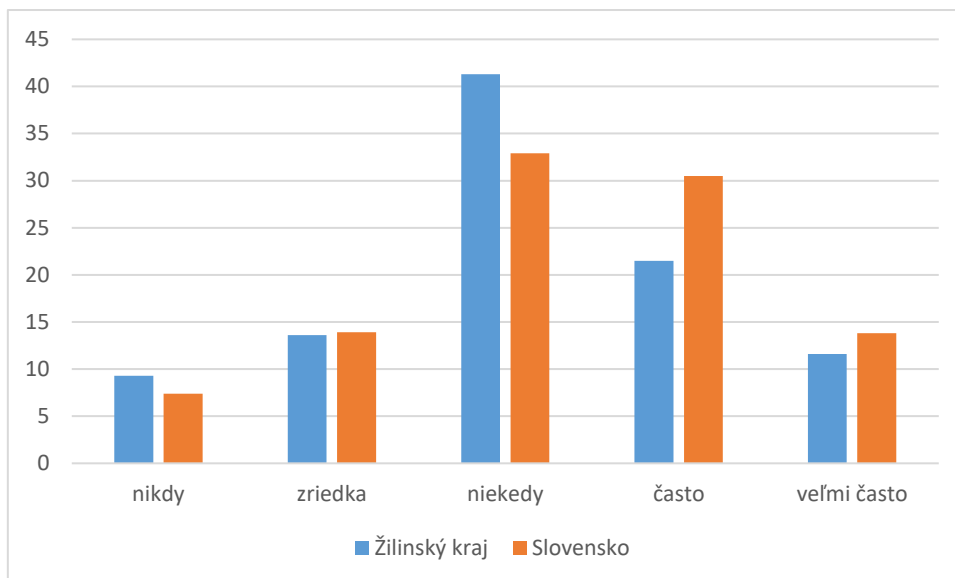
Podľa odpovedí študentov sa environmentálne problémy vyskytujú vo vzdelávaní rôznymi spôsobmi. Väčšina respondentov (vo všetkých troch krajinách) sa venuje ochrane životného prostredia a globálnym environmentálnym problémom v školských aktivitách menej ako raz za mesiac. Tento pomer je najvyšší v Maďarsku (65 %) a najnižší na Slovensku (57 %). Je dôležité poznamenať, že vo výskume súvisiaceho s Týždňom udržateľnosti sa väčšina maďarských žiakov zaoberala takýmito témami na škole aspoň niekoľkokrát do mesiaca, čo naznačuje, že do výskumu sa zapojil vyšší podiel žiakov zo škôl, ktoré sú otvorenejšie k tejto téme.

Samostatným blokom dotazníka sme zisťovali, ako a ako často podľa skúseností žiakov riešia v škole záležitosti sveta okolo nás. Zo siedmich výrokov sa otázka životného prostredia objavila vyslovene len v jednom: „V škole sa zaoberáme tým, ako spolu súvisia ekonomika, sociálne otázky a environmentálne problémy.“ Odpovede žiakov Žilinského kraja sú znázornené na Obrázku 6.

Obrázok 6. Odpovede na výrok „V škole sa zaoberáme tým, ako spolu súvisia ekonomika, sociálne otázky a environmentálne problémy.“ vyjadrené v percentách

Na výrok „Pri diskusiách v triede sa objavujú mnohé rôzne názory.“ väčšina respondentov v medzištátnom meradle uviedla, že to robia často alebo veľmi často v škole, v Žilinskom kraji označili žiaci prevažne možnosť „niekedy“ (41 %). Porovnanie s celoslovenským priemerom je znázornené na Obrázku 7.

Obrázok 7. Odpovede na výrok „Pri diskusiách v triede sa objavujú mnohé rôzne názory.“ vyjadrené v percentách

Na výrok „*V škole nás povzbudzujú, aby sme zaujali stanovisko a mali vlastný názor na dané otázky.*“ označilo relatívne veľa respondentov možnosť veľmi často. Na druhej strane, len menšina (do 15 %) hovorí, že v škole sa často dejú tieto dve veci: „*V škole sa pozeráme na súvislosti medzi minulosťou, prítomnosťou a budúcnosťou z hľadiska rôznych otázok.*“ a „*V škole sa zaoberáme miestnymi aj globálnymi problémami a ich vzájomným prepojením.*“ Takže okrem dvoch tvrdení týkajúcich sa životného prostredia, ktoré už boli spomenuté, podľa väčšiny študentov nie je na stredných školách snaha pomôcť im lepšie pochopiť súvislosti medzi prírodným a spoločenským svetom, ktorý nás obklopuje.

Vo svetle vyššie uvedeného nie je prekvapujúce, že len menšina študentov (29 % v Žilinskom kraji) si myslí, že vie, čo by mali študenti v škole robiť, aby prispeli k trvalo udržateľnému rozvoju. Percento tých, ktorí si myslia, že vedia, čo by ľudia mali robiť doma, aby prispeli k riešeniu environmentálnych problémov, je vyššie, 35 %, ale nedosahuje väčšinu. Podobný podiel (34,5 %) opýtaných sa domnieva, že vedia, ako by ľudia mali konať spoločne, aby prispeli k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosti. Zároveň je povzbudivé, že väčšina študentov (45 %) si myslí, že dokážu pochopiť rôzne uhly pohľadu, keď ľudia o probléme uvažujú odlišne.

2.3 Postoje k ochrane životného prostredia

Určité postoje súvisiace s ochranou životného prostredia sú charakteristické pre väčšinu študentov vo všetkých štátoch prieskumu. Patrí sem uprednostňovanie vody z vodovodu pred balenou vodou (aj keď tu môžu hrať rolu aj finančné hľadiská).

Výsledky ukazujú, že 39,1% študentov Žilinského kraja („úplne súhlasí“) a 15,5% („súhlasí“) s tvrdením „*Ak mám na výber, radšej pijem vodu z vodovodu ako vodu kupovanú vo fľašiach*“. V prípade ochoty kupovať potraviny šetrné k životnému prostrediu, 47,2% (23,9% „úplne súhlasí“; 23,3% „súhlasí“) respondentov malo kladné stanovisko a 34,1% mal skôr nerozhodný postoj. Oproti týmto výsledkom, je zaujímavé, že pre iba 10,4% študentov Žilinského kraja je charakteristické, že nekupujú ani nekonzumujú nealkoholické a energetické nápoje v jednorazových obaloch.

Sledovali sme aj aktivizmus a občiansky uvedomelý postoj vzhľadom na ochranu životného prostredia. Približne tretina žilinských študentov (23,0% „úplne nesúhlasí“; 14,4% „nesúhlasí“) sa vyjadruje odmietavo zúčastniť sa v budúcnosti na podujatí organizovanom miestnymi ochrancami prírody, 29,6% respondentov je nerozhodných v tejto otázke a približne tretina opýtaných vyjadril (14,0% „úplne súhlasí“; 17,1% „súhlasí“) svoj kladný postoj. Rovnako odmietavý postoj zaujali na tvrdenie zmapujúce ich ochotu zúčastniť sa vo voľnom čase na podujatiach, ktoré pomáhajú životnému prostrediu. Iba 15,8% respondentov je ochotných zúčastniť sa takých „voľno časových aktivít“ (5,0% „úplne ma opisuje“; 10,8% „opisuje ma“). Pre väčšinu (35,9% „vôbec ma neopisuje“; 20,6% „opisuje ma“) študentov v Žilinskom kraji nie je táto atitúda charakteristická.

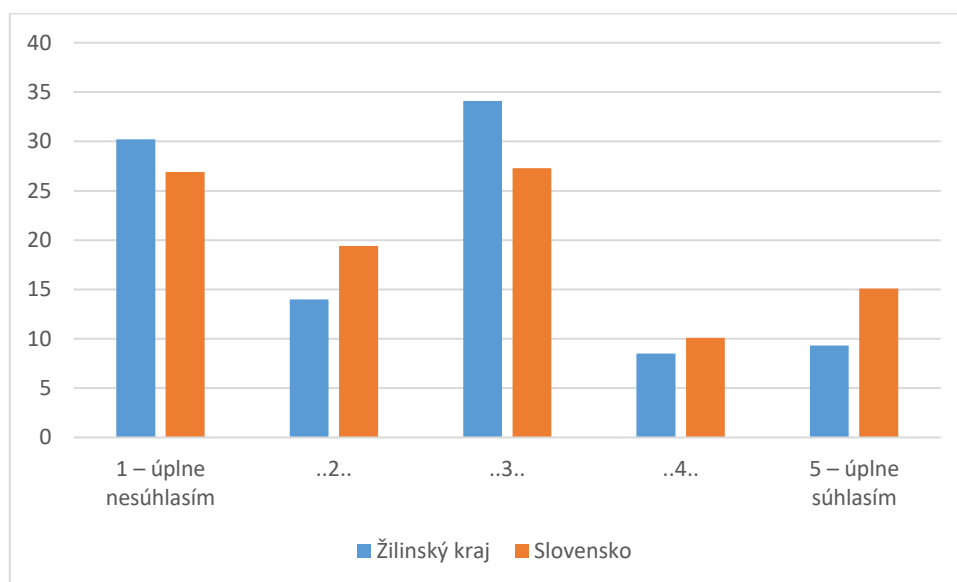
49,2% študentov uvádzalo kladný (23,6% „úplne súhlasí“; 25,6% „súhlasí“) a 30,3% neutrálny postoj k tvrdeniu „*doma vždy triedim odpadky*“, čo ukazuje, že väčšina respondentov sa nedíštancuje triedeniu odpadu. Postoj opýtaných študentov je v súlade s ich postojom na tvrdenie „*Na verejných miestach odpad vyhadzujem do príslušných zberných nádob na triedený odpad*“, ktoré hodnotila väčšina respondentov (37,3% „úplne ma opisuje“; 26,0% „opisuje ma“) s kladným súhlasom a 22,7% študentov zaujalo neutrálny postoj.

Aktivizmus súvisiaci s ochranou životného prostredia, ako je účasť na podujatiach na ochranu životného prostredia alebo zbieranie finančných prostriedkov, ako aj upozorňovanie ostatných na dôležitosť environmentálnej problematiky, sa týka len menšiny všade, aj keď otázky boli formulované v podmienenom režime, pričom sa skúmala zručnosť a nie skutočná aktivita.

Nízka miera ochoty prinášať finančné obete, ktorá sa v súvislosti s viacerými výskumami už dávnejšie preukázala u dospelých (Inglehart a kol., 2002; Environincs Int., 2002), je prítomná aj u stredoškolákov. Len 30,3 % opýtaných súhlasí alebo úplne súhlasí s tvrdením: „*Keby som mal(a) peniaze navyše, dal(a) by som ich na ochranu prírody*.“ 37,1% respondentov má kladný postoj k tvrdeniu: „*Rád/Rada by som pomohol/pomohla získať/vyzbierať peniaze na ochranu prírody*.“

2.4 Postoje k premene prírody človekom

Relatívna väčšina opýtaných stredoškolákov, 32 %, skôr alebo úplne nesúhlasí so všeobecným tvrdením, že ľudia majú právo meniť prostredie vo svoj prospech. Mimoriadne nízka je aj podpora výrubu stromov na výstavbu ciest, rozširovania poľnohospodárskej pôdy na úkor prírody alebo odvodňovania močiarov a ich premeny na poľnohospodársku pôdu v mene boja proti komárom. Na druhej strane 38,5 % opýtaných súhlasí s tým, že burinu treba likvidovať, pretože bráni rozvoju úžitkových rastlín. S týmto tvrdením väčšina respondentov súhlasí v slovenskom aj medzinárodnom meradle. Navyše v porovnaní s ostatnými otázkami dotazníka je prekvapivo veľký rozdiel v rozdelení odpovedí jednotlivých krajín, pokiaľ ide o tvrdenie: „Trávnik sa mi páči viac ako lúka, kde kvety rastú samé.“ V Českej republike s ním skôr súhlasí len 16 %, kým na Slovensku 25 % a v Maďarsku 31 %. Ale vo všetkých troch krajinách je viac priaznivcov bujných polí ako dobre udržiavaných trávnikov. V porovnaní so Slovenským priemerom je podpora lúk oproti trávnikom v Žilinskom kraji mierne vyššia, rozdiel je znázornený na Obrázku 8.

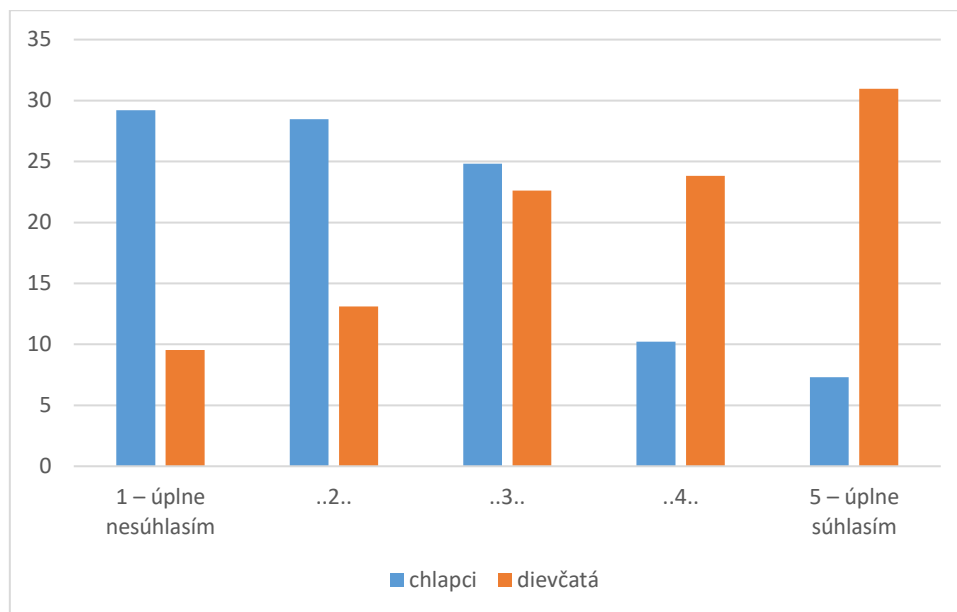

Obrázok 8. Odpovede na výrok „Trávnik sa mi páči viac ako lúka, kde kvety rastú samé.“ vyjadrené v percentách

2.5 Všímavosť k prírode a svetu okolo nás

Pomocou niekoľkých výrokov sme sa snažili zistiť, ako si žiaci všimajú prírodu a svoje široké okolie. Väčšina respondentov súhlasí s výrokom „Niekedy sa v noci pozerám na hviezdy.“ (57 %) a najmenej s „Niekedy si nájdem čas na privoňanie kvetov.“ (31 %). Posledne menovaná je jedinou aktivitou medzi uvedenými aktivitami súvisiacimi s pozorovaním prírody a okolitého sveta, ktorá je charakteristická vo výrazne väčšej miere pre dievčatá, ako je znázornené aj na Obrázku 9. (Dievčatá majú radi vôňu kvetov

v oveľa väčšej miere ako chlapci). Celkovo podľa ich priznania je väčšina opýtaných stredoškolákov aktívne otvorená krásam prírody a sveta.

Obrázok 9. Odpovede na výrok „Niekedý si nájdem čas na privoňanie kvetov.“ vyjadrené v percentách

2.6 Environmentálne uvedomelé činnosti

Aj keď je možné skúmať skutočné správanie pomocou dotazníkového prieskumu len v obmedzenom rozsahu, pokúsili sme sa posúdiť prevalenciu určitých environmentálne uvedomelých činností zahrnutých do výskumu. V súvislosti s celkovo 14 rôznymi druhmi aktivít sme sa respondentov pýtali, ktoré sú pre nich typické. Podľa odpovedí je pre väčšinu respondentov typické, že zhasnú svetlá, keď opúšťajú miestnosť posledný (72 %). Druhý najcharakteristickejší čin je vyhadzovanie odpadu do príslušného selektívneho smetného koša na ulici. Na Slovensku je podiel triedeného zberu odpadu v domácnostiach dobrý (55 %), v Žilinskom kraji o niečo menší (49 %), v porovnaní s Českou republikou, kde je tento podiel 70 %. Medzi 14 vymenovanými aktivitami bola ešte jedna, ktorú polovica respondentov považovala za pre seba typickú: uprednostňovanie chôdze, bicyklovania a verejnej dopravy pred používaním auta. Pozitívnu odpoveď na túto otázku dalo 50 % respondentov zo Slovenska, v Žilinskom kraji 51 %. Keďže respondenti sú stredoškoláci, je veľká šanca, že odpovede tu neodrážajú ich vlastné zvyky, ale aspoň čiastočne rodinné.

Akákoľvek forma aktívnej orientácie súvisiacej s ochranou životného prostredia, či už je to pozeranie prírodopisných relácií v televízii alebo na internete, účasť na podujatiach, alebo rozhovory s rodičmi, priateľmi, ako sme to už naznačili v kapitole „Postoje k ochrane životného prostredia“ je typická len pre veľmi malú časť mladých ľudí, cca. 10-20 % na aktivitu. Okrem toho však existujú aj každodenné úkony, ktoré súvisia s environmentálnym povedomím, sú však charakteristické len pre niektorých. To zahŕňa vyhýbanie sa nákupu nealkoholických nápojov a energetických nápojov v jednorazových

obaloch (zvyčajne to robí len 23 % opýtaných žiakov Žilinského kraja, v porovnaní so slovenským priemerom 31 %), ako aj ponechanie chladničky zatvorenej, kým si osoba neuvedomí, čo si chce vziať (26 % v Žilinskom kraji, 29 % na Slovensku).

Celkovo je obraz pestrý, pokiaľ ide o environmentálne uvedomelé akcie. Niektoré činnosti súvisiace so šetrnosťou sú rozšírené; osвета je celkom typická aj v oblasti zberu odpadu, na druhej strane samotná téma životného prostredia aktivizuje len málokoho a v oblasti každodenných návykov je stále na čo upozorňovať mládež.

2.7 Schopnosť zlepšiť životné prostredie

Pomocou štyroch otázok sme zisťovali, do akej miery sa mladí ľudia cítia byť schopní zlepšiť situáciu a stav životného prostredia. V troch prípadoch zo štyroch nejde o to, či tieto veci skutočne robia, ale či na to vôbec vidia príležitosť. Až vo štvrtom vyhlásení sa uvádzalo nasledujúce: „*Myslím si, že som pomohol/pomohla zlepšiť kvalitu životného prostredia či prírody na našej škole.*“, ktoré tvrdenie je naozaj orientované na činy. Vo všetkých troch krajinách sa o niečo menej ako polovica študentov (46 – 47 %) cíti byť schopná urobiť niečo pre ochranu životného prostredia. Zároveň, pri rovnakej otázke o vlastnom životnom prostredí, na Slovensku si 48 % myslí, že keď chce, môže pomôcť prírode vo svojom okolí. V Žilinskom kraji 45,5% respondentov (22,3% „úplne súhlasím“ a 23,2% „súhlasím“) kladne hodnotí tvrdenie: „*Keď chcem, môžem pomôcť prírode v mojom okolí.*“, teda vyjadruje svoju ochotu pomôcť prírode vo svojom okolí. O trochu menej, 40,7% (17,8% „úplne súhlasím“ a 22,9% „súhlasím“) respondentov je presvedčených, že sú schopní pomôcť pri ochrane prírody a 38,1% (21,5% „úplne súhlasím“ a 16,6% „súhlasím“) respondentov vyjadruje svoje presvedčenie, že vo svojom okolí môže niečo zmeniť k lepšiemu.

Len menšina (28 %) opýtaných stredoškolákov zo Žilinského kraja sa domnieva, že pomohli zlepšiť kvalitu prírody a životného prostredia v škole.

2.8 Riešenie environmentálnych problémov

Dotazník zisťoval názor respondentov na mieru svojich činov pre ochranu životného prostredia a čo očakávajú od iných faktorov v tejto oblasti. Tých žiakov je menej, ktorí skutočne robia niečo pre ochranu životného prostredia, ako tých, ktorí si myslia, že sú schopní konať. Len menšina opýtaných (23 %) si myslí, že pre ochranu životného prostredia robí dosť. Táto miera je len o niečo vyššia v porovnaní s rovesníkmi, pokiaľ ide o to, koľko urobia pre ochranu životného prostredia. 27 % opýtaných v kraji sa domnieva, že chránia životné prostredie rovnako ako ostatní v rovnakom veku, slovenský priemer bol o niečo vyšší (30 %). Na Slovensku sú charakteristické skôr vedomosti ako činy: 40 % súhlasilo s tvrdením, že „*Poznám veľa spôsobov, ako chrániť životné prostredie.*“

Vo vzťahu k riešeniu environmentálnych problémov je najväčšia dôvera vo výskumníkoch: 44 % mladých ľudí verí, že výskumníci a vedci nájdu riešenia, ktoré prispejú k riešeniu environmentálnych problémov. Tento postoj však neznamená, že technický pokrok automaticky povedie k riešeniu environmentálnych problémov. Necelá štvrtina opýtaných (19 % v Žilinskom kraji a 24 % na Slovensku) je presvedčená o takomto efekte technického rozvoja, pričom je viac študentov, ktorí tento názor výslovne odmietajú.

Dôvera v politikoch je tiež dosť nízka: iba 19 % (Žilinský kraj) verí (22 % slovenský priemer), že existujú politici, ktorí sa vážne zaoberajú otázkami životného prostredia. Miera zhody by bola pravdepodobne ešte nižšia, ak by sa vo vyhlásení nehovorilo len o záujme niektorých politikov, ale aj o schopnosti politikov riešiť problémy vo vzťahu k problémom životného prostredia.

Úroveň dôvery vyjadrenej voči občianskym organizáciám možno umiestniť medzi politikov a vedcov. V Žilinskom kraji 30 % (slovenský priemer 36 %) opýtaných sa domnieva, že aktivisti občianskych organizácií pomáhajú hľadať riešenia environmentálnych problémov.

2.9 Názory na klimatické zmeny

Čo sa týka vnímania klimatických zmien, podľa 73 % respondentov zo Žilinského kraja (slovenský priemer 83,2 %) sa klíma našej planéty mení a veľká väčšina z nich so súvisiacim tvrdením úplne súhlasí. Percento tých, ktorí súhlasia, nie je oveľa nižšie (66,5 % v kraji a 73 % na Slovensku), pokiaľ ide o tvrdenie „*Klimatické zmeny už boli dokázané*“. Žiaci sa tiež zhodli (66 % v kraji, 72 % je slovenský priemer), na tom, že klimatické zmeny spôsobuje najmä ľudská činnosť. Takže veľká väčšina tých, ktorí veria, že klimatické zmeny existujú, obviňujú z toho ľudskú činnosť.

Väčšina respondentov súhlasila aj s dodatočným vyhlásením o zmene klímy uvedeným v dotazníku. Nižšie sú uvedené vyhlásenia a kombinované percento tých, ktorí viac alebo úplne súhlasia:

- Globálna zmena klímy zmení naše životné prostredie v nasledujúcich 10 rokoch: 69 % (v kraji), 73 % (slovenský priemer)
- Klimatické zmeny majú negatívny vplyv na naše životy: 65 % (v kraji), 73 % (slovenský priemer)
- Globálna zmena klímy ovplyvní životy nasledujúcich generácií: 68 % (v kraji), 78 % (slovenský priemer)

Vysoká miera prijatia tohto posledného výroku je obzvlášť pozoruhodná, pretože naznačuje, že veľká väčšina mladých ľudí si uvedomuje, že ich životy sa budú líšiť od života ich rodičov.

Zhoda, že každý môže prispieť k zníženiu zmeny klímy, bola o niečo nižšia (55 % v kraji, 68 % slovenský priemer), ale dôležitým výsledkom je, že väčšina študentov sa nepovažuje za bezmocných voči globálnemu procesu zmeny klímy.

2.10 Klimatická úzkosť

Pomocou ôsmich otázok sme chceli preskúmať negatívne pocity z klimatických zmien. Prvé štyri otázky sa týkali pocitov strachu a úzkosti a ďalšie štyri sa týkali pocitov viny. Prvý okruh je oveľa rozšírenejší ako druhý. Na Slovensku 49-62 % a v Žilinskom kraji 41-54 % súhlasilo s nasledujúcimi tvrdeniami:

„*Laká ma, koľko vecí sa za pár rokov zmenilo v dôsledku klimatických zmien.*“

„*Znepokojuje ma narastajúci počet prírodných katastrof spôsobených klimatickými zmenami.*“

„*Laká ma, že počasie je v dôsledku klimatických zmien čoraz nepredvídateľnejšie.*“

„*Znepokojuje ma, že sa ročné obdobia za krátky čas veľmi zmenili.*“

Prejavy napätia, viny a hnevu v dôsledku osobnej zodpovednosti sú oveľa menej typické, na Slovensku 23-36 % a v Žilinskom kraji 25-36 % považovalo za typické tieto výroky:

„*Cítim sa vinný(á), že otázke klimatických zmien nevenujem dostatočnú pozornosť.*“

„*Čím viac viem o ľudských príčinách klimatických zmien, tým viac vecí si vyčítam.*“

„*Neustále sa na seba hnevám, pretože si myslím, že nerobím dosť a že svojou existenciou škodím životnému prostrediu.*“

„*Znepokojuje ma, že som súčasťou systému, ktorý zosilňuje klimatické zmeny.*“

V prípade výroku „*Neustále sa na seba hnevám, pretože si myslím, že nerobím dosť a že svojou existenciou škodím životnému prostrediu.*“ mala väčšina respondentov pocit, že to nie je pre nich typické (40,5 % v Žilinskom kraji, 49 % priemerne na Slovensku).

2.11 Miestna identita

V dotazníku sa samostatný blok otázok zaoberal otázkou, aký vzťah majú študenti k okoliu, v ktorom žijú. Väčšina opýtaných súhlasila (73 %), že okolie ich bydliska je pre nich dôležité. Ďalšie dva najčastejšie zdieľané výroky sú: „*Okolie kde bývam, je miestom, kde sa cítim dobre.*“ (68 % úplne alebo skôr súhlasilo), ako aj „*Okolie, kde bývam, je miesto, kam sa vždy rád vraciam.*“ (65 %). Pomerne veľa ľudí si myslí, že prostredie v mieste ich bydliska je veľmi pekné, hoci na Slovensku to nie je väčšinový názor (len 46 %). V Žilinskom kraji si to však myslí až 61 % respondentov.

Z tvrdení o mieste bydliska súhlasilo najmenej žiakov s tvrdením „*Okolie, kde bývam, je jedinečné, odlišné od ostatných*“ (42,5 % v kraji).

Je dôležité podotknúť, že v prípade všetkých výrokov sú negatívne (t.j. 1-2 na Likertovej stupnici) odpovede pomerne zriedkavé. Typickejší je stredný stupeň, ktorý môže vyjadrovať neutrálny postoj aj nedostatok vyhraneného názoru.

44 % opýtaných v kraji má pocit, že skôr alebo úplne patria do okolia, kde žijú. Podiel tých, ktorí zastupujú opačný názor, je 24 %. Ešte viac žiakov si myslí, že okolie, kde žijú, pre nich veľa znamená (58 %). Výrazne menej žiakov (31 % v kraji, 28 % na Slovensku) sa stotožňuje s miestom svojho bydliska natoľko, aby súhlasili aj s tvrdením „*Moje okolie je ako ja*“.

Celkovo sa zdá, že približne polovica opýtaných mladých ľudí má silnú lokálnu identitu, kým cca. štvrtina je podiel tých, ktorí nechcú byť viazaní na svoje bydlisko, alebo tých, ktorí majú medzipolohu.

2.12 Udržateľná móda

Nadprodukcia módného priemyslu je jedným z hlavných zdrojov poškodzovania životného prostredia. V rámci cieľovej skupiny výskumu, študentov 2. ročníka stredných škôl, je obzvlášť dôležitou témou nakupovanie oblečenia a módnych predmetov. Boli sme zvedaví, akú úlohu zohrávajú aspekty udržateľnosti pri nákupe odevných produktov.

Explicitné aspekty súvisiace s udržateľnosťou zohrávajú dôležitú úlohu pre relatívne málo respondentov. Z nasledujúcich troch výrokov považovala väčšina nákup fair-trade produktov za najdôležitejší, avšak ani v tomto prípade podiel tých, ktorí súhlasili, nedosahuje 40 %:

- „Pri kúpe oblečenia sa zaujímam o pracovné podmienky zamestnancov daného výrobcu.“ 19 % (v kraji), 21 % (na Slovensku)
- „Pri nákupe oblečenia mi záleží na spravodlivom obchode.“ 32,5 % (v kraji), 38 % (na Slovensku)
- „Pri kúpe oblečenia je pre mňa dôležitá spravodlivá odmena pre výrobcov oblečenia.“ 23 % (v kraji) a 26 % (na Slovensku)

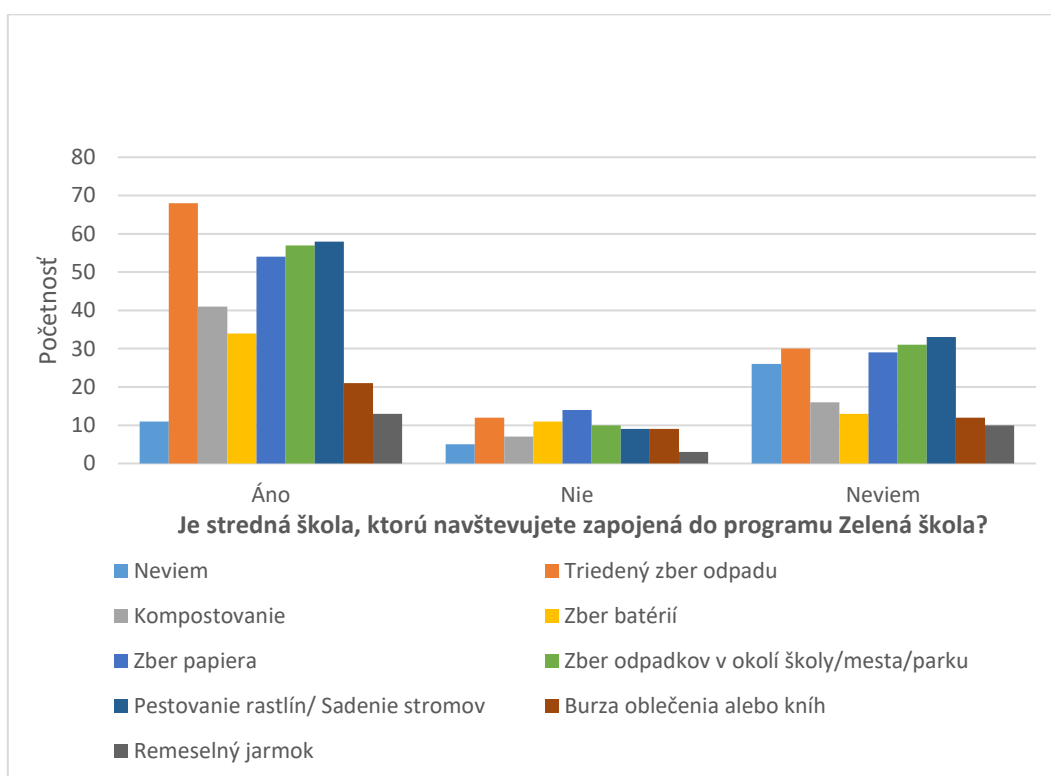
Zároveň existujú aspekty súvisiace s módou a oblečením, ktoré nemožno interpretovať priamo alebo výlučne z hľadiska udržateľnosti, ale majú aj takúto projekciu. Niektoré z nich sú rozšírenejšie ako vyššie uvedené:

- „Oblečenie si radšej nechávam čo najdlhšie, než aby som ho rýchlo vyradil(a).“ 56 % (v kraji), 63 % (na Slovensku)
- „Často ma baví nosiť to isté oblečenie na viacero spôsobov.“ 44 % (v kraji), 53 % (na Slovensku)
- „Musíme podporovať miestne značky oblečenia.“ 39 % (v kraji), 43 % (na Slovensku)
- „Myslím si, že oblečenie vyrobené z miestnych materiálov je hodnotnejšie.“ 39 % (v kraji), 41 % (na Slovensku)
- „Radšej si kupujem oblečenie vyrobené v Európe ako oblečenie vyrobené v zámorí.“ 30 % (v kraji), 33 % (na Slovensku)

Na základe toho možno povedať, že hľadiská šetrnosti sú pre mladých ľudí najdôležitejšou motiváciou udržateľnosti. Na druhej strane, miesto výroby má relatívne malý vplyv na nákupné zvyky mladých ľudí, a ak áno, znamená to väčšinou podporu domácich výrobcov a len v menšej miere nákup miestnych surovín či európskeho oblečenia.

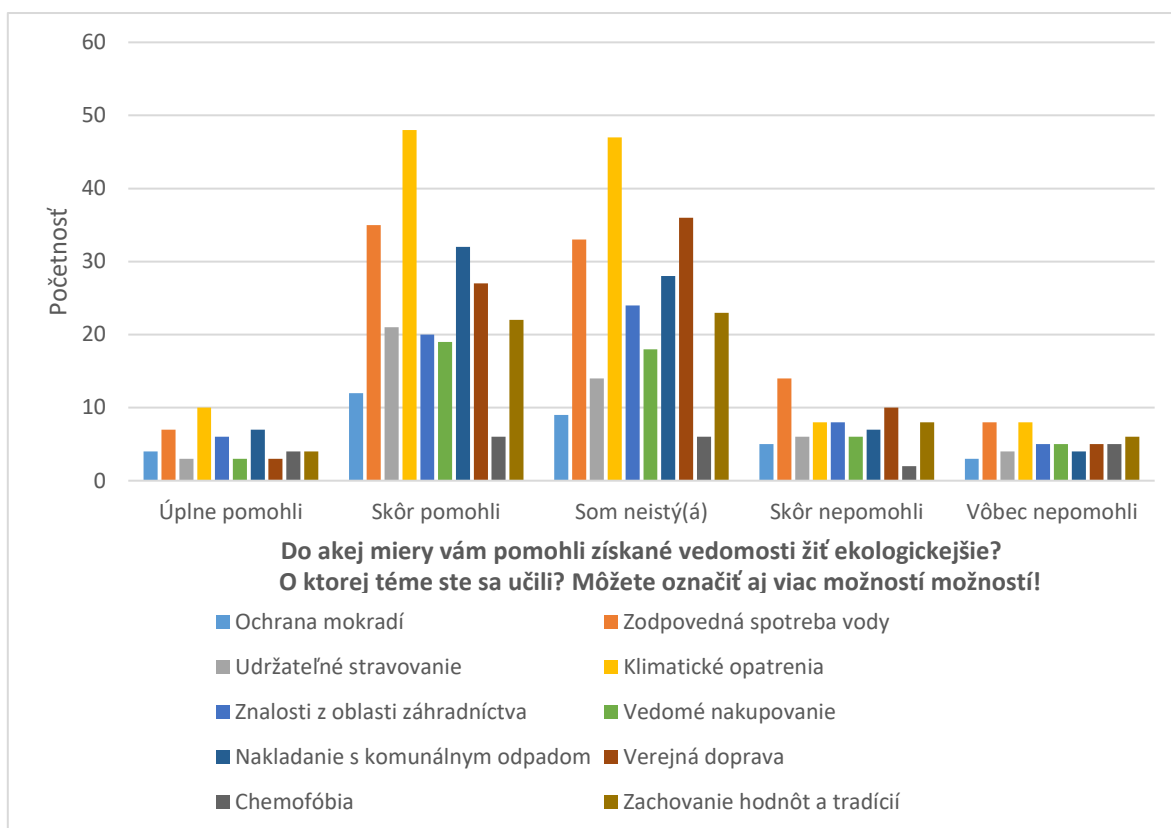
2.13 Ďalšie aspekty udržateľnosti

V dotazníku sme sa žiakov opýtali aj to, či stredná škola, ktorú navštevujú je zapojená do programu Zelená škola. Podľa odpovedí aspoň 48 % opýtaných žiakov (39 % nevedelo) v Žilinskom kraji navštevuje strednú školu, ktorá je do programu zapojená. Boli sme zvedaví aj na to, do akých aktivít sa školy zapájajú. Obrázok 10 znázorňuje ich odpovede na tieto dve otázky. Ako vidíme aj z obrázku, ponúknuté aktivity sa vo väčšej miere vyskytujú v školách zapájajúcich sa do programu, a z ponúknutých možností sa na školách najčastejšie realizujú aktivity ako triedený zber odpadu, pestovanie rastlín/sadenie stromov, zber odpadkov v okolí a zber papiera.

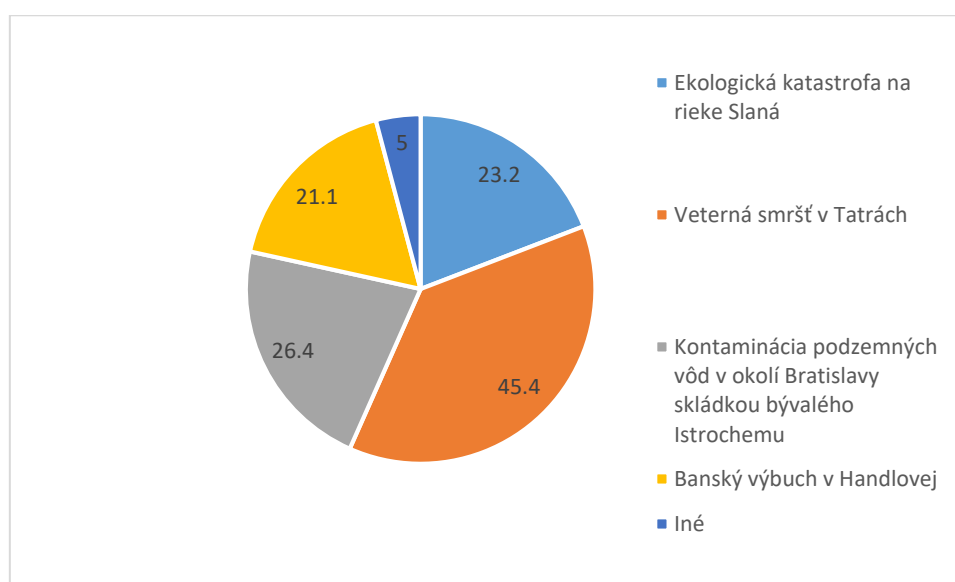
Obrázok 10. Odpovede na otázky: „Je stredná škola, ktorú navštevujete zapojená do programu Zelená škola?“ a „Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!“

Tiež sa nám javilo byť zaujímavé spojenie odpovedí na otázky: „O ktorej téme ste sa učili? Môžete označiť aj viac možností!“ a „Do akej miery vám pomohli získané vedomosti žiť ekologickejšie?“ (Obrázok 11). Z ponúknutých možností si najviac žiakov označilo, že sa učilo o klimatických opatreniach, zodpovednej spotrebe vody, nakladaní s komunálnym odpadom, verejnej doprave a zachovaní hodnôt. Síce najviac bolo nerozhodných odpovedí, veľa žiakov si myslí, že im získané poznatky pomohli žiť ekologickejšie.

Obrázok 11. Odpovede na otázky: „O ktorej téme ste sa učili? Môžete označiť aj viac možností!“ a „Do akej miery vám pomohli získané vedomosti žiť ekologickejšie?“

V prípade otázky „Označte udalosti týkajúce sa životného prostredia Slovenska o ktorých ste sa učili! Môžete označiť aj viac možností!“ si najviac študentov označilo veternú smršť v Tatrách (Obrázok 12).

Obrázok 12. Odpovede na otázku „Označte udalosti týkajúce sa životného prostredia Slovenska o ktorých ste sa učili! Môžete označiť aj viac možností!“ vyjadrené v percentách

Záver

Na základe výsledkov výskumu môžeme usúdiť, že opýtaní študenti v druhom ročníku stredných škôl v Žilinskom kraji:

- Majú pozitívne environmentálne postoje, pričom postoje dievčat sú pozitívnejšie
- Ochrane životného prostredia a globálnym environmentálnym problémom sa venujú menej ako raz za mesiac a len menej ako tretina z nich vie, ako by sa malo konať v prospech riešenia environmentálnych problémov.
- Až 45% si však myslí, že vie pochopiť rôzne uhly pohľadu.
- K triedeniu odpadu majú kladný postoj a väčšina uprednostňuje vodu z vodovodu pred balenou, ale k aktivitám ochrancov prírody sa vyjadrujú odmietavo.
- V súvislosti s premenou prírody človekom si vo viacerých prípadoch vyjadrili svoj nesúhlas a väčšina opýtaných si všima krásy prírody.
- Typicky zhasnú svetlo, keď odchádzajú z miestnosti poslední a väčšinou triedia odpad selektívne a až 51% uprednostňuje chôdzu, bicyklovanie a verejnú dopravu pred dopravou autom.
- Avšak väčšina si kupuje nápoje v jednorazových obaloch a aj iné aktivity by si zaslúžili väčšiu pozornosť.
- Síce skoro polovica z nich cíti, že chce pomôcť životnému prostrediu, len menej ako tretina si myslí, že pomohli zlepšiť kvalitu životného prostredia v ich škole.
- Len menšina si myslí, že robia dosť pre riešenie environmentálnych problémov. 44% verí v nájdení riešenia výskumníkmi a len 19% verí, že politici sa vážne zaoberajú týmito problémami.
- Väčšina z nich vníma klimatické zmeny a spája ich s ľudskou činnosťou, ale nepovažujú sa za bezmocných v otázke zmeny klímy.
- Klimatická úzkosť je typická pre približne polovicu, ale pocit klimatickej viny nie je pre nich charakteristická.
- 61% si myslí, že miesto ich bydliska je veľmi pekné (Slovenský priemer 46%) a 58% si myslí, že okolie, kde žijú, pre nich veľa znamená, takže majú silnú lokálnu identitu.
- V prípade udržateľnej módy sú pre nich hľadiská šetrnosti najdôležitejšou motiváciou udržateľnosti.
- Aspoň 48% respondentov navštevuje strednú školu, ktorá je zapojená do programu Zelená škola. Títo študenti sa vo väčšej miere zapájajú do aktivít ako triedený zber odpadu, pestovanie rastlín a sadenie stromov, zber odpadov v okolí, zber papiera a pod.
- Z udalostí týkajúcich sa životného prostredia na Slovensku sa 45% respondentov v škole učilo o veternej smršti v Tatrách.

Vzhľadom na rozsah dát v predkladanej publikácii sme prezentovali výsledky iba letmo. Dáta celoslovenského meradla budú podrobené podrobnejšie analýze a výsledky analýz prezentované vo

vedeckých štúdiách. Napriek tomu výsledky základných štatistických analýz dát výskumu týkajúce sa respondentov Žilinského kraja uvádzame v prílohe a dávame k dispozícii verejnosti. V prípade použitia týchto dát pre ďalšie štatistické spracovanie a zverejnenie považujeme za férové a etické, aby autor(i) uviedli túto publikáciu ako základnú literárnu prameň a citovali nasledovne:

Hengerics Szabó A. et al. (2023) *Prieskum postojov stredoškolských študentov k udržateľnosti v Žilinskom kraji*. Komárno: Univerzita J. Selyeho. ISBN 978-80-8122-462-1.

Zoznam použitej literatúry

Dunlap, R. E., & Van Liere, K. D. (1978). The “new environmental paradigm”. *The journal of environmental education*, 9(4), 10-19.

Environics Int. (2002). *International Environmental Monitor*. Toronto, Canada: Environinc Int. 2002.

Inglehart R. a kol. (2002). World values surveys and European values surveys, 1981–1984, 1990–1993, and 1995–1997. In *Inter-University Consortium for Political and Social Research* (computer file). Ann Arbor, MI: Inst. Soc. Res.

Manoli, C. C., Johnson, B., & Dunlap, R. E. (2007). Assessing children's environmental worldviews: Modifying and validating the New Ecological Paradigm Scale for use with children. *The Journal of Environmental Education*. 38(4), 3-13.

Nandram, S. S. & Bindlish, P. K. (2017). *Managing VUCA through integrative self-management*. Cham : Springer Publishing, 2017. ISBN 978-3319522302.

Bennett, N., & Lemoine, J. (2014). What VUCA really means for you. *Harvard business review*, 92(1/2).

Prílohy

4. Koľko ľudí žije vo vašej domácnosti?

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1	1	0,5	0,6	0,6
2	12	5,1	5,2	5,8
3	44	19,4	19,8	25,6
4	72	31,7	32,4	58,0
5	51	22,4	22,9	80,9
6	26	11,2	11,5	92,3
7	11	4,9	5,0	97,3
8	3	1,4	1,4	98,8
9	2	0,9	1,0	99,7
10	1	0,3	0,3	100,0
Spolu	223	97,8	100,0	
Chýba	5	2,2		
Spolu	227	100,0		

5. Koľko izieb sa nachádza vo vašej domácnosti?

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 0	2	0,9	1,0	1,0
1	6	2,4	2,5	3,4
2	15	6,7	6,8	10,3
3	55	24,2	24,7	35,0
viac	145	63,8	65,0	100,0
Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba	4	1,9		
Spolu	227	100,0		

5. Koľko prenosných digitálnych zariadení/mobilných zariadení/digitálnych zariadení (napr. smartfón, laptop/notebook, tablet, počítač, herná konzola) sa nachádza vo vašej domácnosti?

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 až 5	63	27,6	28,4	28,4
6 až 10	114	50,1	51,5	79,8
11 až 15	32	14,3	14,6	94,5
viac ako 15	12	5,4	5,5	100,0
Spolu	221	97,3	100,0	
Chýba	6	2,7		
Spolu	227	100,0		

6. Zakrúžkujte obrázok, ktorý najlepšie vystihuje váš vzťah k prírode. Do akej miery sa cítite byť prepojení s prírodou?

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1	116	51,0	51,0	51,0
2	11	4,8	4,8	55,7
3	16	7,1	7,1	62,8
4	26	11,5	11,5	74,3
5	21	9,2	9,2	83,6
6	24	10,4	10,4	94,0
7	14	6,0	6,0	100,0
Spolu	227	100,0	100,0	

7. Do akej miery sa podľa vás zaujímajú ostatní o životné prostredie?

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Vôbec	11	5,0	5,0	5,0
	Nedostatočne	120	53,0	53,2	58,2
	Dostatočne	83	36,4	36,5	94,7
	Príliš/Prehnane	12	5,3	5,3	100,0
	Spolu	226	99,5	100,0	
Chýba		1	,5		
	Spolu	227	100,0		

8. Rastliny a zvieratá majú rovnaké právo na život ako ľudia.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	40	17,4	17,5	17,5
	..2..	20	8,7	8,8	26,3
	..3..	42	18,6	18,8	45,1
	..4..	37	16,2	16,4	61,5
	5 – úplne súhlasím	87	38,1	38,5	100,0
	Spolu	225	99,0	100,0	
Chýba		2	1,0		
	Spolu	227	100,0		

9. Na Zemi je príliš veľa ľudí.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	16	6,9	6,9	6,9
	..2..	9	4,0	4,0	10,9
	..3..	66	29,1	29,1	40,0
	..4..	52	22,9	22,9	63,0
	5 – úplne súhlasím	84	36,9	37,0	100,0
	Spolu	227	99,7	100,0	
Chýba		1	,3		
	Spolu	227	100,0		

10. Človek je dostatočne rozumný, aby nezničil Zem.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	47	20,6	20,9	20,9
	..2..	42	18,2	18,6	39,5
	..3..	59	26,0	26,5	66,0
	..4..	40	17,5	17,8	83,8
	5 – úplne súhlasím	36	15,9	16,2	100,0
	Spolu	223	98,2	100,0	
Chýba		4	1,8		
	Spolu	227	100,0		

11. Aj človek by sa mal riadiť zákonmi prírody.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	18	8,1	8,3	8,3
	..2..	13	5,6	5,8	14,1
	..3..	49	21,6	22,1	36,1
	..4..	56	24,5	25,0	61,1
	5 – úplne súhlasím	87	38,1	38,9	100,0
	Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba		5	2,1		
	Spolu	227	100,0		

12. Zásahy člověka do přírody mají zlé (negativně) důsledky.

		Početnost'	Percento	Validné Percento	Kumulativně Percento
Validné	1 – úplně nesouhlasím	19	8,2	8,4	8,4
	..2..	16	7,2	7,4	15,8
	..3..	65	28,5	29,2	44,9
	..4..	57	25,1	25,7	70,6
	5 – úplně souhlasím	65	28,7	29,4	100,0
	Spolu	222	97,7	100,0	
Chýba		5	2,3		
	Spolu	227	100,0		

13. Příroda je dostatočně silná na to, aby si zvládla poradit' s negativními následkami našeho moderného životního štýlu.

		Početnost'	Percento	Validné Percento	Kumulativně Percento
Validné	1 – úplně nesouhlasím	60	26,5	26,9	26,9
	..2..	59	26,1	26,5	53,4
	..3..	63	27,9	28,3	81,8
	..4..	22	9,5	9,6	91,4
	5 – úplně souhlasím	19	8,4	8,6	100,0
	Spolu	224	98,3	100,0	
Chýba		4	1,7		
	Spolu	227	100,0		

14. Človek má vládnuť nad prírodou.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	75	32,8	33,2	33,2
	..2..	64	28,2	28,6	61,8
	..3..	56	24,5	24,9	86,7
	..4..	12	5,4	5,5	92,2
	5 – úplne súhlasím	18	7,7	7,8	100,0
	Spolu	224	98,6	100,0	
Chýba		3	1,4		
	Spolu	227	100,0		

15. Človek sa správa zle k prírode.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	15	6,5	6,7	6,7
	..2..	10	4,2	4,4	11,1
	..3..	56	24,6	25,4	36,5
	..4..	56	24,8	25,6	62,2
	5 – úplne súhlasím	83	36,5	37,8	100,0
	Spolu	220	96,7	100,0	
Chýba		8	3,3		
	Spolu	227	100,0		

16. Človek jedného dňa bude mať dost' vedomostí o tom, ako príroda funguje, aby ju vedel kontrolovať.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	32	14,0	14,1	14,1
	..2..	26	11,5	11,7	25,8
	..3..	96	42,0	42,4	68,2
	..4..	46	20,4	20,6	88,8
	5 – úplne súhlasím	25	11,1	11,2	100,0
	Spolu	225	99,0	100,0	
Chýba		2	1,0		
	Spolu	227	100,0		

17. Ak sa veci nezmenia, čoskoro v životnom prostredí nastane veľká katastrofa.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	7	3,1	3,1	3,1
..2..	12	5,1	5,2	8,3
..3..	46	20,1	20,4	28,7
..4..	51	22,5	22,9	51,6
5 – úplne súhlasím	108	47,6	48,4	100,0
Spolu	224	98,3	100,0	
Chýba	4	1,7		
Spolu	227	100,0		

18. Ako často sa počas školských aktivít venujete témam spojeným s ochranou životného prostredia a globálnymi environmentálnymi problémami?

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Každý deň	20	8,8	8,9	8,9
Viackrát do týždňa	30	13,2	13,3	22,2
Viackrát do mesiaca	52	22,9	23,1	45,3
Zriedkavejšie/ zriedkavo	123	54,2	54,7	100,0
Spolu	225	99,1	100,0	
Chýba	2	,9		
Spolu	227	100,0		

19. Ako často sa zúčastňujete na výletoch alebo iných voľnočasových aktivitách, podujatiach do prírody, organizovaných vašou školou?

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Nikdy	20	8,9	8,9	8,9
	Zriedka	40	17,6	17,6	26,5
	Raz za rok	27	12,0	12,0	38,5
	Viackrát do roka	101	44,3	44,3	82,8
	Raz za mesiac	21	9,4	9,4	92,2
	Viackrát do mesiaca	18	7,8	7,8	100,0
	Spolu	227	100,0	100,0	

20. Okolie kde bývam je zaujímavé.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	10	4,6	4,6	4,6
	..2..	13	5,6	5,7	10,3
	..3..	62	27,2	27,6	37,9
	..4..	58	25,7	26,0	63,9
	5 – úplne súhlasím	81	35,7	36,1	100,0
	Spolu	225	98,8	100,0	
Chýba		3	1,2		
	Spolu	227	100,0		

21. Okolie, kde bývam, je jedinečné, odlišné od ostatných.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	25	11,2	11,4	11,4
..2..	34	15,1	15,4	26,9
..3..	68	30,0	30,7	57,5
..4..	46	20,1	20,5	78,0
5 – úplne súhlasím	49	21,5	22,0	100,0
Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba	5	2,1		
Spolu	227	100,0		

22. Okolie, kde bývam, je pre mňa dôležité.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	9	3,8	3,9	3,9
..2..	8	3,4	3,4	7,3
..3..	43	19,0	19,4	26,7
..4..	63	27,6	28,3	55,0
5 – úplne súhlasím	100	44,1	45,0	100,0
Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba	5	2,1		
Spolu	227	100,0		

23. Okolie, kde bývam, je nádherné.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	12	5,2	5,4	5,4
	..2..	17	7,3	7,4	12,8
	..3..	58	25,6	26,2	39,0
	..4..	46	20,2	20,6	59,6
	5 – úplne súhlasím	90	39,6	40,4	100,0
	Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba		5	2,1		
	Spolu	227	100,0		

24. Okolie, kde bývam, je plné zaujímavých príbehov.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	20	8,8	9,1	9,1
	..2..	23	10,0	10,4	19,5
	..3..	67	29,5	30,4	49,9
	..4..	51	22,4	23,1	73,0
	5 – úplne súhlasím	60	26,2	27,0	100,0
	Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba		7	3,1		
	Spolu	227	100,0		

25. Okolie, kde bývam, miesto, kam sa vždy rád/rada vraciam.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	9	4,1	4,3	4,3
	..2..	14	6,0	6,2	10,5
	..3..	54	23,6	24,5	35,0
	..4..	54	23,6	24,5	59,5
	5 – úplne súhlasím	89	39,0	40,5	100,0
	Spolu	219	96,3	100,0	
Chýba		8	3,7		
	Spolu	227	100,0		

26. Okolie, kde bývam, je miesto, kde sa cítim dobre.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	9	3,9	4,1	4,1
	..2..	14	6,2	6,4	10,5
	..3..	47	20,7	21,6	32,0
	..4..	56	24,6	25,6	57,7
	5 – úplne súhlasím	92	40,6	42,3	100,0
	Spolu	218	96,0	100,0	
Chýba		9	4,0		
	Spolu	227	100,0		

27. Moje okolie je ako ja.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	45	19,8	20,4	20,4
..2..	37	16,1	16,5	36,9
..3..	72	31,7	32,6	69,5
..4..	42	18,7	19,2	88,6
5 – úplne súhlasím	25	11,1	11,4	100,0
Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba	6	2,6		
Spolu	227	100,0		

28. Cítim, že patríam do svojho okolia.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	23	10,0	10,3	10,3
..2..	31	13,6	13,9	24,2
..3..	70	30,7	31,6	55,8
..4..	47	20,6	21,1	76,9
5 – úplne súhlasím	51	22,5	23,1	100,0
Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba	6	2,6		
Spolu	227	100,0		

29. Bez môjho okolia by som nebol ten istý/nebola tá istá.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	27	11,9	12,1	12,1
..2..	27	11,9	12,1	24,2
..3..	72	31,6	32,1	56,4
..4..	41	18,2	18,5	74,9
5 – úplne súhlasím	56	24,7	25,1	100,0
Spolu	224	98,3	100,0	
Chýba	4	1,7		
Spolu	227	100,0		

30. Moje okolie pre mňa veľa znamená.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	11	4,8	4,9	4,9
..2..	20	8,7	8,8	13,7
..3..	63	27,8	28,2	41,9
..4..	64	28,3	28,7	70,6
5 – úplne súhlasím	66	28,9	29,4	100,0
Spolu	224	98,6	100,0	
Chýba	3	1,4		
Spolu	227	100,0		

31. Keby som mal(a) peniaze navyše, dal(a) by som ich na ochranu prírody.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	50	21,9	22,2	22,2
	..2..	33	14,6	14,8	37,0
	..3..	72	31,8	32,2	69,2
	..4..	38	16,5	16,7	86,0
	5 – úplne súhlasím	31	13,8	14,0	100,0
	Spolu	224	98,6	100,0	
Chýba		3	1,4		
	Spolu	227	100,0		

32. Rád/Rada by som pomohol/pomohla získať/vyzbierať peniaze na ochranu prírody.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	38	16,5	16,6	16,6
	..2..	29	12,8	12,9	29,5
	..3..	75	33,0	33,2	62,7
	..4..	52	22,9	23,1	85,7
	5 – úplne súhlasím	32	14,2	14,3	100,0
	Spolu	226	99,5	100,0	
Chýba		1	,5		
	Spolu	227	100,0		

33. Snažím sa povedať ostatným, že príroda je dôležitá.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	24	10,6	10,8	10,8
..2..	36	15,8	16,1	27,0
..3..	80	35,3	36,0	63,0
..4..	44	19,2	19,6	82,6
5 – úplne súhlasím	39	17,0	17,4	100,0
Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba	5	2,1		
Spolu	227	100,0		

34. Ak mám na výber, radšej pijem vodu z vodovodu ako vodu kupovanú vo fľašiach.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	16	7,0	7,1	7,1
..2..	33	14,7	15,0	22,1
..3..	49	21,6	22,1	44,2
..4..	35	15,5	15,8	60,0
5 – úplne súhlasím	89	39,1	40,0	100,0
Spolu	223	97,8	100,0	
Chýba	5	2,2		
Spolu	227	100,0		

35. Ak budem mať príležitosť, zúčastním sa na podujatí organizovanom miestnymi ochrancami prírody.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	52	23,0	23,4	23,4
	..2..	33	14,4	14,7	38,1
	..3..	67	29,6	30,2	68,3
	..4..	39	17,1	17,4	85,7
	5 – úplne súhlasím	32	14,0	14,3	100,0
	Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
	Spolu	227	100,0		

36. Bol(a) by som ochotný(á) kupovať potraviny šetrné k životnému prostrediu.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	15	6,7	6,8	6,8
	..2..	24	10,7	10,9	17,7
	..3..	78	34,1	34,6	52,2
	..4..	53	23,3	23,6	75,8
	5 – úplne súhlasím	54	23,9	24,2	100,0
	Spolu	225	98,7	100,0	
Chýba		3	1,3		
	Spolu	227	100,0		

37. Človek má právo meniť prostredie vo svoj prospech.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	29	12,6	12,7	12,7
	..2..	44	19,4	19,6	32,3
	..3..	88	38,8	39,2	71,4
	..4..	28	12,4	12,6	84,0
	5 – úplne súhlasím	36	15,9	16,0	100,0
	Spolu	226	99,1	100,0	
Chýba		2	,9		
	Spolu	227	100,0		

38. Výstavba nových ciest je taká dôležitá, že by sa mali vyrúbať stromy.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	82	36,0	37,2	37,2
	..2..	39	17,0	17,6	54,7
	..3..	60	26,4	27,3	82,0
	..4..	25	11,2	11,5	93,5
	5 – úplne súhlasím	14	6,3	6,5	100,0
	Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba		7	3,1		
	Spolu	227	100,0		

39. Keďže komáre žijú v mokradiach, mali by sme ich vysušiť a pôdu využiť na poľnohospodárske účely.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	63	27,8	28,5	28,5
	..2..	40	17,6	18,0	46,6
	..3..	62	27,5	28,2	74,8
	..4..	25	11,0	11,3	86,0
	5 – úplne súhlasím	31	13,6	14,0	100,0
	Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba		6	2,6		
	Spolu	227	100,0		

40. Aby sme užívali ľuďí, divočinu treba zmeniť na poľnohospodársku pôdu.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	74	32,7	33,5	33,5
	..2..	47	20,5	21,0	54,5
	..3..	68	29,9	30,6	85,1
	..4..	19	8,3	8,5	93,6
	5 – úplne súhlasím	14	6,2	6,4	100,0
	Spolu	222	97,6	100,0	
Chýba		5	2,4		
	Spolu	227	100,0		

42. Burinu treba ničit', pretože zaberá miesto rastlinám, ktoré potrebujeme.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	23	10,0	10,4	10,4
..2..	34	14,9	15,5	25,9
..3..	74	32,7	34,0	59,9
..4..	42	18,5	19,3	79,2
5 – úplne súhlasím	46	20,0	20,8	100,0
Spolu	219	96,3	100,0	
Chýba	8	3,7		
Spolu	227	100,0		

43. Trávnik sa mi páči viac ako lúka, kde kvety rastú samé.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	69	30,2	31,5	31,5
..2..	32	14,0	14,5	46,0
..3..	77	34,1	35,5	81,5
..4..	19	8,5	8,8	90,3
5 – úplne súhlasím	21	9,3	9,7	100,0
Spolu	218	95,9	100,0	
Chýba	9	4,1		
Spolu	227	100,0		

44. Rád pozorujem a počúvam vtáky.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	18	8,1	8,3	8,3
..2..	37	16,2	16,7	25,1
..3..	62	27,3	28,1	53,2
..4..	43	19,0	19,6	72,8
5 – úplne súhlasím	60	26,4	27,2	100,0
Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba	7	3,1		
Spolu	227	100,0		

45. Z času na čas si nájdem čas na pozorovanie oblakov.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	32	14,1	14,6	14,6
..2..	32	14,2	14,7	29,3
..3..	52	22,7	23,5	52,8
..4..	47	20,5	21,3	74,1
5 – úplne súhlasím	57	25,0	25,9	100,0
Spolu	219	96,5	100,0	
Chýba	8	3,5		
Spolu	227	100,0		

46. Niekedy sa v noci pozerám na hviezdy.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	12	5,1	5,2	5,2
	..2..	26	11,6	11,9	17,1
	..3..	54	23,7	24,3	41,4
	..4..	43	18,9	19,4	60,8
	5 – úplne súhlasím	87	38,2	39,2	100,0
	Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba		6	2,6		
	Spolu	227	100,0		

47. Niekedy si nájdem čas na privoňanie kvetov.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	47	20,9	21,4	21,4
	..2..	50	21,9	22,4	43,9
	..3..	54	23,6	24,2	68,1
	..4..	34	15,0	15,4	83,5
	5 – úplne súhlasím	37	16,1	16,5	100,0
	Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba		6	2,6		
	Spolu	227	100,0		

48. Počúvanie zvukov prírody ma vždy upokojí.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	11	4,9	5,0	5,0
..2..	28	12,4	12,5	17,5
..3..	66	29,0	29,3	46,8
..4..	44	19,3	19,5	66,4
5 – úplne súhlasím	76	33,2	33,6	100,0
Spolu	225	98,8	100,0	
Chýba	3	1,2		
Spolu	227	100,0		

49. Doma vždy triedim odpadky.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – vôbec ma neopisuje	21	9,1	9,4	9,4
..2..	19	8,6	8,8	18,2
..3..	69	30,3	31,2	49,4
..4..	58	25,6	26,3	75,7
5 – úplne ma opisuje	54	23,6	24,3	100,0
Spolu	221	97,1	100,0	
Chýba	6	2,9		
Spolu	227	100,0		

50. Keď opúšťam miestnosť ako posledný, vždy zhasnem svetlá.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – vôbec ma neopisuje	9	4,0	4,1	4,1
	..2..	7	3,2	3,2	7,3
	..3..	44	19,4	19,7	27,0
	..4..	42	18,3	18,6	45,6
	5 – úplne ma opisuje	122	53,5	54,4	100,0
	Spolu	224	98,3	100,0	
Chýba		4	1,7		
	Spolu	227	100,0		

51. Keď vidím, že sa ľudia správajú zle k prírode, okamžite ich na to upozorním.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – vôbec ma neopisuje	17	7,4	7,5	7,5
	..2..	37	16,2	16,7	24,2
	..3..	85	37,4	38,3	62,5
	..4..	53	23,2	23,8	86,3
	5 – úplne ma opisuje	30	13,3	13,7	100,0
	Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba		6	2,6		
	Spolu	227	100,0		

52. Vo voľnom čase sledujem prírodopisné relácie na internete alebo v televízii.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – vôbec ma neopisuje	50	21,8	22,2	22,2
	..2..	46	20,4	20,8	43,0
	..3..	62	27,5	28,0	71,0
	..4..	35	15,2	15,5	86,4
	5 – úplne ma opisuje	30	13,3	13,6	100,0
	Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
	Spolu	227	100,0		

53. Často sa s rodičmi rozprávam o tom, ako je možné pomôcť pri riešení environmentálnych problémov.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – vôbec ma neopisuje	78	34,4	35,1	35,1
	..2..	52	22,7	23,1	58,2
	..3..	62	27,4	27,9	86,1
	..4..	16	7,1	7,3	93,4
	5 – úplne ma opisuje	15	6,4	6,6	100,0
	Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
	Spolu	227	100,0		

54. Na verejných miestach odpad vyhadzujem do príslušných zberných nádob na triedený odpad.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – vôbec ma neopisuje	11	4,9	5,1	5,1
..2..	15	6,6	6,7	11,8
..3..	52	22,7	23,3	35,0
..4..	59	26,0	26,7	61,7
5 – úplne ma opisuje	85	37,3	38,3	100,0
Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba	6	2,6		
Spolu	227	100,0		

55. Vo voľnom čase sa zúčastňujem na podujatiach, ktoré pomáhajú životnému prostrediu.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – vôbec ma neopisuje	82	35,9	37,2	37,2
..2..	47	20,6	21,3	58,4
..3..	56	24,4	25,3	83,7
..4..	25	10,8	11,2	94,9
5 – úplne ma opisuje	11	5,0	5,1	100,0
Spolu	220	96,7	100,0	
Chýba	7	3,3		
Spolu	227	100,0		

56. Často čítam o prírode a životnom prostredí.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – vôbec ma neopisuje	59	25,7	26,3	26,3
..2..	53	23,4	23,9	50,2
..3..	64	28,1	28,7	78,9
..4..	28	12,3	12,5	91,5
5 – úplne ma opisuje	19	8,4	8,5	100,0
Spolu	223	97,8	100,0	
Chýba	5	2,2		
Spolu	227	100,0		

57. Kým sa rozhodnem, čo vyberiem z chladničky, nechám dvere zatvorené.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – vôbec ma neopisuje	60	26,4	27,0	27,0
..2..	35	15,3	15,7	42,7
..3..	70	30,8	31,5	74,3
..4..	36	15,9	16,3	90,5
5 – úplne ma opisuje	21	9,3	9,5	100,0
Spolu	222	97,6	100,0	
Chýba	5	2,4		
Spolu	227	100,0		

58. Nekupujem ani nekonзумujem nealkoholické a energetické nápoje v jednorazových obaloch.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – vôbec ma neopisuje	81	35,6	36,0	36,0
	..2..	36	15,7	15,9	51,9
	..3..	56	24,4	24,7	76,5
	..4..	29	12,9	13,0	89,5
	5 – úplne ma opisuje	24	10,4	10,5	100,0
	Spolu	225	99,0	100,0	
Chýba		2	1,0		
	Spolu	227	100,0		

59. Často sa so svojimi priateľmi rozprávam o tom, ako je možné pomôcť pri riešení environmentálnych problémov.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – vôbec ma neopisuje	78	34,1	34,5	34,5
	..2..	53	23,3	23,6	58,1
	..3..	59	26,0	26,3	84,4
	..4..	24	10,6	10,7	95,2
	5 – úplne ma opisuje	11	4,8	4,8	100,0
	Spolu	225	98,8	100,0	
Chýba		3	1,2		
	Spolu	227	100,0		

60. Vždy, keď je to možné, chodím pešo, na bicykli alebo používam verejnú dopravu namiesto auta.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – vôbec ma neopisuje	21	9,3	9,5	9,5
..2..	23	10,1	10,3	19,9
..3..	62	27,4	28,0	47,9
..4..	44	19,2	19,7	67,5
5 – úplne ma opisuje	72	31,8	32,5	100,0
Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba	5	2,1		
Spolu	227	100,0		

61. Namiesto toho, aby som svoje oblečenie vyhodil(a), upravím si ho alebo darujem.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – vôbec ma neopisuje	24	10,6	10,7	10,7
..2..	27	11,9	12,0	22,8
..3..	69	30,4	30,7	53,4
..4..	48	21,0	21,2	74,7
5 – úplne ma opisuje	57	25,1	25,3	100,0
Spolu	225	99,1	100,0	
Chýba	2	,9		
Spolu	227	100,0		

62. Ak niečo zostarne, rád/rada si čo najskôr kúpim/zaobstarám nové.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – vôbec ma neopisuje	20	8,7	8,9	8,9
	..2..	30	13,2	13,5	22,4
	..3..	84	36,8	37,7	60,2
	..4..	53	23,4	24,0	84,2
	5 – úplne ma opisuje	35	15,4	15,8	100,0
	Spolu	222	97,5	100,0	
Chýba		6	2,5		
	Spolu	227	100,0		

63. Keď chcem, môžem pomôcť prírode v mojom okolí.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	11	4,8	4,9	4,9
	..2..	20	8,9	9,0	14,0
	..3..	91	40,0	40,6	54,5
	..4..	52	22,8	23,2	77,7
	5 – úplne súhlasím	50	22,0	22,3	100,0
	Spolu	224	98,6	100,0	
Chýba		3	1,4		
	Spolu	227	100,0		

64. Som schopný pomôcť pri ochrane prírody.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	25	11,2	11,5	11,5
	..2..	30	13,1	13,5	25,0
	..3..	76	33,5	34,3	59,3
	..4..	51	22,3	22,9	82,2
	5 – úplne súhlasím	39	17,3	17,8	100,0
	Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba		6	2,6		
	Spolu	227	100,0		

65. V mojom okolí môžem niečo zmeniť k lepšiemu.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	20	8,9	9,3	9,3
	..2..	27	12,1	12,6	21,9
	..3..	87	38,2	39,9	61,9
	..4..	36	15,8	16,6	78,5
	5 – úplne súhlasím	47	20,6	21,5	100,0
	Spolu	217	95,5	100,0	
Chýba		10	4,5		
	Spolu	227	100,0		

66. Myslím si, že som pomohol/pomohla zlepšiť kvalitu životného prostredia či prírody na našej škole.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	43	19,1	19,5	19,5
	..2..	44	19,4	19,8	39,3
	..3..	73	32,0	32,7	72,0
	..4..	35	15,5	15,8	87,8
	5 – úplne súhlasím	27	11,9	12,2	100,0
	Spolu	223	98,0	100,0	
Chýba		5	2,0		
	Spolu	227	100,0		

67. Klíma našej planéty sa mení.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	4	1,7	1,7	1,7
	..2..	15	6,5	6,6	8,3
	..3..	42	18,5	18,9	27,2
	..4..	27	12,0	12,3	39,5
	5 – úplne súhlasím	135	59,2	60,5	100,0
	Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba		5	2,1		
	Spolu	227	100,0		

68. Znepokojujú ma klimatické zmeny.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	14	6,1	6,2	6,2
	..2..	17	7,4	7,6	13,8
	..3..	60	26,3	26,8	40,6
	..4..	43	18,8	19,2	59,8
	5 – úplne súhlasím	90	39,5	40,2	100,0
	Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
	Spolu	227	100,0		

69. Klimatické zmeny už boli dokázané.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	7	3,0	3,1	3,1
	..2..	6	2,7	2,8	5,9
	..3..	61	26,6	27,6	33,5
	..4..	39	17,2	17,9	51,4
	5 – úplne súhlasím	107	46,9	48,6	100,0
	Spolu	219	96,5	100,0	
Chýba		8	3,5		
	Spolu	227	100,0		

70. Globálna zmena klímy zmení naše životné prostredie v nasledujúcich desiatich rokoch.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	11	4,9	5,0	5,0
	..2..	8	3,4	3,5	8,5
	..3..	50	22,2	22,6	31,1
	..4..	55	24,4	24,8	56,0
	5 – úplne súhlasím	98	43,2	44,0	100,0
	Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
	Spolu	227	100,0		

71. Globálna zmena klímy ovplyvní ďalšie generácie.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	6	2,8	2,8	2,8
..2..	14	6,0	6,1	8,9
..3..	52	22,8	23,0	31,9
..4..	37	16,3	16,4	48,4
5 – úplne súhlasím	116	51,2	51,6	100,0
Spolu	225	99,1	100,0	
Chýba	2	,9		
Spolu	227	100,0		

72. Každý môže prispieť k riešeniu klimatických zmien.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	13	5,8	5,9	5,9
..2..	19	8,2	8,4	14,3
..3..	54	23,8	24,3	38,6
..4..	43	18,9	19,3	57,9
5 – úplne súhlasím	94	41,3	42,1	100,0
Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba	4	1,9		
Spolu	227	100,0		

73. Prebiehajúce klimatické zmeny sú z väčšej časti spôsobené ľudskou činnosťou.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	12	5,4	5,5	5,5
	..2..	5	2,1	2,2	7,7
	..3..	59	25,8	26,4	34,1
	..4..	43	19,1	19,5	53,6
	5 – úplne súhlasím	103	45,4	46,4	100,0
	Spolu	223	97,8	100,0	
Chýba		5	2,2		
	Spolu	227	100,0		

74. Klimatické zmeny majú negatívny vplyv na náš život.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	6	2,5	2,6	2,6
	..2..	15	6,4	6,6	9,2
	..3..	58	25,4	26,0	35,2
	..4..	42	18,5	18,9	54,2
	5 – úplne súhlasím	102	44,6	45,8	100,0
	Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba		6	2,6		
	Spolu	227	100,0		

75. Myslím si, že pre ochranu životného prostredia robím dost'.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 - vôbec ma neopisuje	21	9,2	9,5	9,5
..2..	36	16,0	16,5	26,0
..3..	113	49,7	51,3	77,2
..4..	34	14,9	15,4	92,6
5 - úplne ma opisuje	16	7,1	7,4	100,0
Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba	7	3,1		
Spolu	227	100,0		

76. Poznám veľa spôsobov, ako chrániť životné prostredie.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 - vôbec ma neopisuje	18	8,0	8,2	8,2
..2..	35	15,3	15,8	24,0
..3..	87	38,3	39,5	63,4
..4..	51	22,4	23,0	86,4
5 - úplne ma opisuje	30	13,2	13,6	100,0
Spolu	221	97,1	100,0	
Chýba	6	2,9		
Spolu	227	100,0		

77. Chránim životné prostredie rovnako dobre ako moji rovesníci.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 - vôbec ma neopisuje	23	9,9	10,2	10,2
	..2..	48	21,2	21,9	32,1
	..3..	90	39,5	40,7	72,8
	..4..	40	17,4	18,0	90,8
	5 - úplne ma opisuje	20	8,9	9,2	100,0
	Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba		7	3,1		
	Spolu	227	100,0		

78. Keď sa vyskytne environmentálny problém, viem vymyslieť veľa spôsobov, ako ho vyriešiť.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 - vôbec ma neopisuje	46	20,3	20,9	20,9
	..2..	38	16,9	17,3	38,2
	..3..	84	36,9	37,9	76,1
	..4..	33	14,7	15,1	91,2
	5 - úplne ma opisuje	20	8,6	8,8	100,0
	Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba		6	2,6		
	Spolu	227	100,0		

79. Myslím si, že veci, ktoré som urobil v minulosti, mi pomôžu chrániť životné prostredie v budúcnosti.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 - vôbec ma neopisuje	25	10,9	11,3	11,3
..2..	40	17,4	18,0	29,3
..3..	96	42,2	43,7	73,0
..4..	34	15,1	15,6	88,6
5 - úplne ma opisuje	25	11,0	11,4	100,0
Spolu	220	96,7	100,0	
Chýba	8	3,3		
Spolu	227	100,0		

80. Dôverujem výskumníkom a vedcom, že nájdu riešenia na zlepšenie environmentálnych problémov.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 - vôbec ma neopisuje	28	12,3	12,6	12,6
..2..	18	7,9	8,1	20,7
..3..	78	34,2	35,0	55,7
..4..	47	20,7	21,2	76,9
5 - úplne ma opisuje	51	22,5	23,1	100,0
Spolu	222	97,7	100,0	
Chýba	5	2,3		
Spolu	227	100,0		

81. Myslím si, že niektorí politici sa vážne zaoberajú environmentálnymi problémami.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 - vôbec ma neopisuje	58	25,4	26,0	26,0
..2..	49	21,4	22,0	48,0
..3..	73	32,1	33,0	81,0
..4..	26	11,2	11,5	92,5
5 - úplne ma opisuje	17	7,3	7,5	100,0
Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba	6	2,6		
Spolu	227	100,0		

82. Myslím si, že občianski aktivisti pomáhajú hľadať riešenia environmentálnych problémov.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 - vôbec ma neopisuje	38	16,5	17,1	17,1
..2..	28	12,4	12,8	30,0
..3..	87	38,3	39,6	69,6
..4..	37	16,1	16,6	86,2
5 - úplne ma opisuje	30	13,3	13,8	100,0
Spolu	220	96,7	100,0	
Chýba	8	3,3		
Spolu	227	100,0		

83. Myslím si, že technický pokrok vyrieši všetky environmentálne problémy.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 - vôbec ma neopisuje	42	18,6	19,2	19,2
	..2..	43	18,9	19,5	38,7
	..3..	92	40,6	41,9	80,6
	..4..	31	13,5	13,9	94,6
	5 - úplne ma opisuje	12	5,2	5,4	100,0
	Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba		7	3,1		
	Spolu	227	100,0		

84. Aj keď sa ostatní vzdávajú riešenia environmentálneho problému, ja viem, že dokážem nájsť riešenie.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 - vôbec ma neopisuje	43	18,8	19,2	19,2
	..2..	46	20,3	20,7	39,9
	..3..	82	35,9	36,8	76,7
	..4..	32	14,1	14,5	91,2
	5 - úplne ma opisuje	20	8,6	8,8	100,0
	Spolu	222	97,7	100,0	
Chýba		5	2,3		
	Spolu	227	100,0		

Ľudia majú v súvislosti so zmenou klímy rôzne názory, pocity a reakcie. Uveďte, ako veľmi súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami.

85. Ľaká ma, koľko vecí sa za pár rokov zmenilo v dôsledku klimatických zmien.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	34	15,0	15,3	15,3
	..2..	25	11,2	11,4	26,8
	..3..	73	31,9	32,6	59,3
	..4..	44	19,3	19,8	79,1
	5 - úplne súhlasím	47	20,5	20,9	100,0
	Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba		5	2,1		
	Spolu	227	100,0		

86. Znepokojuje ma narastajúci počet prírodných katastrof spôsobených klimatickými zmenami.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	14	6,3	6,5	6,5
	..2..	21	9,3	9,7	16,3
	..3..	68	29,9	31,1	47,4
	..4..	41	18,1	18,9	66,3
	5 - úplne súhlasím	74	32,3	33,7	100,0
	Spolu	218	95,9	100,0	
Chýba		9	4,1		
	Spolu	227	100,0		

87. Ľaká ma, že počasie je v dôsledku klimatických zmien čoraz nepredvídateľnejšie.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	26	11,3	11,8	11,8
	..2..	24	10,5	10,9	22,8
	..3..	71	31,0	32,3	55,1
	..4..	42	18,6	19,4	74,5
	5 - úplne súhlasím	56	24,5	25,5	100,0
	Spolu	218	95,9	100,0	
Chýba		9	4,1		
	Spolu	227	100,0		

88. Znepokojuje ma, že sa ročné obdobia za krátky čas veľmi zmenili.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	10	4,5	4,7	4,7
	..2..	20	8,7	9,0	13,7
	..3..	71	31,0	32,1	45,8
	..4..	39	17,1	17,7	63,5
	5 - úplne súhlasím	80	35,3	36,5	100,0
	Spolu	220	96,7	100,0	
Chýba		7	3,3		
	Spolu	227	100,0		

89. Cítim sa vinný(á), že otázke klimatických zmien nevenujem dostatočnú pozornosť?

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	43	18,8	19,7	19,7
	..2..	27	12,1	12,7	32,4
	..3..	79	34,7	36,4	68,7
	..4..	39	17,3	18,2	86,9
	5 - úplne súhlasím	28	12,5	13,1	100,0
	Spolu	217	95,5	100,0	
Chýba		10	4,5		
	Spolu	227	100,0		

90. Čím viac viem o ľudských príčinách klimatických zmien, tým viac vecí si vyčítam.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	37	16,1	16,6	16,6
	..2..	26	11,3	11,6	28,2
	..3..	89	39,2	40,4	68,6
	..4..	40	17,7	18,2	86,9
	5 - úplne súhlasím	29	12,7	13,1	100,0
	Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba		7	3,1		
	Spolu	227	100,0		

91. Neustále sa na seba hnevám, pretože si myslím, že nerobím dost' a že svojou existenciou škodím životnému prostrediu.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	62	27,3	27,9	27,9
	..2..	28	12,3	12,6	40,5
	..3..	76	33,5	34,2	74,7
	..4..	33	14,7	15,0	89,7
	5 - úplne súhlasím	23	10,1	10,3	100,0
	Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba		5	2,1		
	Spolu	227	100,0		

92. Znepokojuje ma, že som súčasťou systému, ktorý zosilňuje klimatické zmeny.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	33	14,5	14,8	14,8
	..2..	27	11,8	12,0	26,9
	..3..	84	37,0	37,7	64,5
	..4..	42	18,5	18,9	83,4
	5 - úplne súhlasím	37	16,3	16,6	100,0
	Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
	Spolu	227	100,0		

Nasledujúce tvrdenia sa zameriavajú na vaše skúsenosti v triede:

93. V škole sa pozeráme na súvislosti medzi minulosťou, prítomnosťou a budúcnosťou z hľadiska rôznych otázok.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	nikdy	40	17,5	17,9	17,9
	zriedka	40	17,8	18,1	36,0
	niekedy	97	42,6	43,4	79,4
	často	33	14,7	15,0	94,4
	veľmi často	13	5,5	5,6	100,0
	Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
Spolu		227	100,0		

94. V škole sa zaoberáme miestnymi aj globálnymi problémami a ich vzájomným prepojením.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	nikdy	29	12,7	13,1	13,1
	zriedka	54	23,6	24,4	37,5
	niekedy	107	47,2	48,7	86,2
	často	24	10,4	10,7	97,0
	veľmi často	7	2,9	3,0	100,0
	Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba		7	3,1		
Spolu		227	100,0		

95. V škole sa zaoberáme tým, ako spolu súvisia ekonomika, sociálne otázky a environmentálne problémy.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	nikdy	33	14,5	14,9	14,9
	zriedka	51	22,2	22,8	37,7
	niekedy	98	43,3	44,4	82,1
	často	31	13,8	14,2	96,3
	veľmi často	8	3,6	3,7	100,0
	Spolu	222	97,4	100,0	
Chýba		6	2,6		
Spolu		227	100,0		

96. Pri diskusiách v triede sa objavujú mnohé rôzne názory.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	nikdy	21	9,3	9,6	9,6
	zriedka	31	13,6	13,9	23,5
	niekedy	94	41,3	42,4	65,9
	často	49	21,5	22,1	88,0
	veľmi často	26	11,6	12,0	100,0
	Spolu	221	97,3	100,0	
Chýba		6	2,7		
Spolu		227	100,0		

97. Keď čítame texty v škole, zvyčajne sa na ich obsah pozeráme kriticky.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	nikdy	28	12,1	12,6	12,6
	zriedka	47	20,6	21,3	33,9
	niekedy	105	46,1	47,8	81,7
	často	28	12,2	12,7	94,4
	veľmi často	12	5,4	5,6	100,0
	Spolu	219	96,5	100,0	
Chýba		8	3,5		
Spolu		227	100,0		

98. V škole nás povzbudzujú, aby sme zaujali stanovisko a mali vlastný názor na dané otázky.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	nikdy	24	10,6	11,0	11,0
	zriedka	36	16,0	16,6	27,6
	niekedy	81	35,7	37,0	64,6
	často	52	22,7	23,6	88,1
	veľmi často	26	11,5	11,9	100,0
	Spolu	219	96,4	100,0	
Chýba		8	3,6		
Spolu		227	100,0		

99. S podporou učiteľa sami sa rozhodujeme, o čom sa budeme učiť.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	nikdy	81	35,8	36,6	36,6
	zriedka	46	20,1	20,5	57,1
	niekedy	65	28,6	29,2	86,3
	často	24	10,6	10,8	97,1
	veľmi často	6	2,9	2,9	100,0
	Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba		5	2,1		
	Spolu	227	100,0		

Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami?

100. Dokážem vidieť rôzne pohľady na problémy v prípade, že ľudia rozmýšľajú o danom probléme odlišne.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	19	8,5	8,7	8,7
	..2..	11	5,0	5,1	13,7
	..3..	91	39,9	40,7	54,5
	..4..	46	20,1	20,5	75,0
	5 – úplne súhlasím	56	24,5	25,0	100,0
	Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba		5	2,1		
	Spolu	227	100,0		

101. Viem, ako by sme mali v škole konať, aby sme prispeli k zlepšeniu životného prostredia a udržateľnosti.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	20	8,9	9,0	9,0
	..2..	28	12,3	12,4	21,4
	..3..	112	49,2	49,7	71,1
	..4..	40	17,8	17,9	89,0
	5 – úplne súhlasím	25	10,9	11,0	100,0
	Spolu	225	99,0	100,0	
Chýba		2	1,0		
	Spolu	227	100,0		

102. Viem, ako by mal človek konať doma, aby prispel k riešeniu environmentálnych problémov.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	21	9,3	9,6	9,6
	..2..	27	11,9	12,2	21,8
	..3..	94	41,4	42,4	64,2
	..4..	42	18,3	18,7	83,0
	5 – úplne súhlasím	38	16,6	17,0	100,0
	Spolu	222	97,6	100,0	
Chýba		5	2,4		
	Spolu	227	100,0		

103. Viem, ako by mali ľudia spolu konať, aby prispeli k rozvoju environmentálne zodpovednej spoločnosti.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	27	12,0	12,3	12,3
	..2..	18	7,7	7,9	20,2
	..3..	99	43,3	44,4	64,6
	..4..	48	21,0	21,5	86,1
	5 – úplne súhlasím	31	13,5	13,9	100,0
	Spolu	222	97,6	100,0	
Chýba		5	2,4		
	Spolu	227	100,0		

Do akej miery súhlasíte s nasledujúcimi tvrdeniami o udržateľnej móde?

104. Pri kúpe oblečenia sa zaujímam o pracovné podmienky zamestnancov daného výrobcu.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	58	25,4	26,0	26,0
	..2..	46	20,1	20,5	46,5
	..3..	77	34,0	34,8	81,3
	..4..	27	11,7	11,9	93,2
	5 – úplne súhlasím	15	6,6	6,8	100,0
	Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba		5	2,1		
	Spolu	227	100,0		

105. Pri nákupe oblečenia mi záleží na spravodlivom obchode.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	34	15,2	15,5	15,5
..2..	25	11,0	11,2	26,7
..3..	91	40,0	40,9	67,6
..4..	40	17,8	18,2	85,7
5 – úplne súhlasím	32	13,9	14,3	100,0
Spolu	223	97,9	100,0	
Chýba	5	2,1		
Spolu	227	100,0		

106. Pri kúpe oblečenia je pre mňa dôležitá spravodlivá odmena pre výrobcov oblečenia.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	43	18,7	19,1	19,1
..2..	30	13,1	13,3	32,4
..3..	99	43,6	44,5	76,9
..4..	28	12,3	12,6	89,5
5 – úplne súhlasím	23	10,3	10,5	100,0
Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba	4	1,9		
Spolu	227	100,0		

107. Ručne vyrobené oblečenie je cennejšie ako sériovo vyrábané.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	15	6,7	6,8	6,8
..2..	18	8,1	8,2	15,0
..3..	78	34,1	34,6	49,6
..4..	41	17,9	18,2	67,7
5 – úplne súhlasím	72	31,8	32,3	100,0
Spolu	224	98,6	100,0	
Chýba	3	1,4		
Spolu	227	100,0		

108. Remeselné spracovanie oblečenia/odevu je veľmi dôležité.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	12	5,2	5,4	5,4
..2..	25	10,9	11,4	16,8
..3..	98	43,0	45,1	61,9
..4..	39	17,1	18,0	79,9
5 – úplne súhlasím	44	19,2	20,1	100,0
Spolu	217	95,4	100,0	
Chýba	10	4,6		
Spolu	227	100,0		

109. Oceňujem oblečenie vyrobené tradičnou technikou.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	13	5,7	6,0	6,0
..2..	20	9,0	9,4	15,4
..3..	84	36,9	38,5	53,9
..4..	45	19,9	20,8	74,7
5 – úplne súhlasím	55	24,2	25,3	100,0
Spolu	218	95,7	100,0	
Chýba	10	4,3		
Spolu	227	100,0		

110. Oblečenie si radšej nechávam čo najdlhšie, než aby som ho rýchlo vyradil(a).

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	10	4,6	4,8	4,8
..2..	20	8,8	9,2	14,0
..3..	64	28,3	29,6	43,6
..4..	49	21,4	22,4	66,0
5 – úplne súhlasím	74	32,4	34,0	100,0
Spolu	217	95,5	100,0	
Chýba	10	4,5		
Spolu	227	100,0		

111. Často ma baví nosiť to isté oblečenie na viacero spôsobov.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	10	4,6	4,8	4,8
	..2..	30	13,1	13,9	18,7
	..3..	81	35,5	37,6	56,3
	..4..	43	19,0	20,1	76,4
	5 – úplne súhlasím	51	22,3	23,6	100,0
	Spolu	215	94,6	100,0	
Chýba		12	5,4		
	Spolu	227	100,0		

112. Uprednostňujem jednoduchý a klasický dizajn.

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	1 – úplne nesúhlasím	12	5,2	5,5	5,5
	..2..	25	11,2	11,8	17,4
	..3..	86	37,9	40,1	57,4
	..4..	38	16,6	17,6	75,0
	5 – úplne súhlasím	54	23,6	25,0	100,0
	Spolu	215	94,6	100,0	
Chýba		12	5,4		
	Spolu	227	100,0		

113. Myslím si, že oblečenie vyrobené z miestnych materiálov je hodnotnejšie.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	22	9,6	9,9	9,9
..2..	23	9,9	10,2	20,2
..3..	90	39,5	40,8	60,9
..4..	47	20,7	21,4	82,3
5 – úplne súhlasím	39	17,1	17,7	100,0
Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba	7	3,1		
Spolu	227	100,0		

114. Radšej si kupujem oblečenie vyrobené v Európe ako oblečenie vyrobené v zámorí.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	35	15,3	16,1	16,1
..2..	23	10,1	10,5	26,6
..3..	93	41,0	43,0	69,6
..4..	33	14,5	15,2	84,8
5 – úplne súhlasím	33	14,5	15,2	100,0
Spolu	217	95,4	100,0	
Chýba	10	4,6		
Spolu	227	100,0		

115. Musíme podporovať miestne* značky oblečenia.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	24	10,5	10,9	10,9
..2..	29	12,5	12,9	23,8
..3..	82	36,1	37,2	61,0
..4..	44	19,2	19,8	80,9
5 – úplne súhlasím	42	18,5	19,1	100,0
Spolu	221	96,9	100,0	
Chýba	7	3,1		
Spolu	227	100,0		

116. Limitované edície sú pre mňa mimoriadne príťažlivé.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	38	16,8	17,5	17,5
..2..	28	12,2	12,7	30,2
..3..	94	41,3	43,1	73,3
..4..	35	15,4	16,1	89,3
5 – úplne súhlasím	23	10,3	10,7	100,0
Spolu	218	96,0	100,0	
Chýba	9	4,0		
Spolu	227	100,0		

117. Veľmi ma priťahujú vzácne odevné predmety

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	41	17,9	18,5	18,5
..2..	38	16,8	17,3	35,8
..3..	82	36,2	37,4	73,2
..4..	38	16,9	17,5	90,7
5 – úplne súhlasím	20	9,0	9,3	100,0
Spolu	220	96,7	100,0	
Chýba	8	3,3		
Spolu	227	100,0		

118. Mám rád/rada oblečenie, ktoré iní nemajú.

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné 1 – úplne nesúhlasím	28	12,5	12,8	12,8
..2..	21	9,2	9,5	22,4
..3..	79	34,6	35,6	57,9
..4..	43	19,1	19,6	77,6
5 – úplne súhlasím	50	21,8	22,4	100,0
Spolu	221	97,1	100,0	
Chýba	6	2,9		
Spolu	227	100,0		

119. Aký typ školy navštevujete?

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Gymnázium	21	9,3	9,3	9,3
Stredná odborná škola	206	90,6	90,6	99,8
Stredná športová škola	0	,2	,2	100,0
Spolu	227	100,0	100,0	

120. Bola základná škola ktorú ste navštevovali zapojená do programu Zelená škola?

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Áno	69	30,5	30,8	30,8
	Nie	58	25,6	25,9	56,6
	Neviem	98	43,0	43,4	100,0
	Spolu	225	99,1	100,0	
Chýba		2	,9		
	Spolu	227	100,0		

121. Je stredná škola, ktorú navštevujete zapojená do programu Zelená škola?

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Áno	107	47,2	48,1	48,1
	Nie	28	12,5	12,8	60,9
	Neviem	87	38,3	39,1	100,0
	Spolu	223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
	Spolu	227	100,0		

122. O ktorej téme ste sa učili? Môžete označiť aj viac možností!

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Ochrana mokradí	33	14,4	100,0	100,0
		195	85,6		
Chýba		227	100,0		
	Spolu				

122. O ktorej téme ste sa učili? Môžete označiť aj viac možností!

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Zodpovedná spotreba vody	98	42,9	100,0	100,0
		130	57,1		
Chýba		227	100,0		
	Spolu				

122. O ktorej téme ste sa učili? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Udržateľné stravovanie	48	21,1	100,0	100,0
Chýba	179	78,9		
Spolu	227	100,0		

122. O ktorej téme ste sa učili? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Klimatické opatrenia	122	53,6	100,0	100,0
Chýba	106	46,4		
Spolu	227	100,0		

122. O ktorej téme ste sa učili? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Znalosti z oblasti záhradníctva	66	28,9	100,0	100,0
Chýba	162	71,1		
Spolu	227	100,0		

122. O ktorej téme ste sa učili? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Vedomé nakupovanie	51	22,6	100,0	100,0
Chýba	176	77,4		
Spolu	227	100,0		

123. Do akej miery vám pomohli získané vedomosti žiť ekologickejšie?

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Úplne pomohli	15	6,6	6,8	6,8
	Skôr pomohli	65	28,5	29,1	35,8
	Som neistý(á)	95	41,7	42,5	78,3
	Skôr nepomohli	29	12,7	12,9	91,2
	Vôbec nepomohli	20	8,6	8,8	100,0
Spolu		223	98,1	100,0	
Chýba		4	1,9		
	Spolu	227	100,0		

124. Podľa vášho názoru ste sa počas školskej dochádzky dozvedeli dost' o udržateľnosti?

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Určite nie	19	8,4	8,5	8,5
	Skôr nie	33	14,5	14,8	23,3
	Neviem	108	47,7	48,5	71,8
	Skôr áno	52	23,0	23,4	95,2
	Určite áno	11	4,8	4,8	100,0
Spolu		224	98,3	100,0	
Chýba		4	1,7		
	Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

		Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné	Neviem	43	18,9	100,0	100,0
Chýba		185	81,1		
	Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Triedený zber odpadu	110	48,5	100,0	100,0
Chýba	117	51,5		
Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Kompostovanie	67	29,3	100,0	100,0
Chýba	161	70,7		
Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Zber batérií	58	25,4	100,0	100,0
Chýba	170	74,6		
Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Zber papiera	97	42,8	100,0	100,0
Chýba	130	57,2		
Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Zber odpadkov v okolí školy/mesta/parku	101	44,4	100,0	100,0
Chýba	126	55,6		
Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Pestovanie rastlín/ Sadenie stromov	102	44,8	100,0	100,0
Chýba	126	55,2		
Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Burza oblečenia alebo kníh	43	18,7	100,0	100,0
Chýba	185	81,3		
Spolu	227	100,0		

125. Zapájala sa vaša škola do niektorého z nasledujúcich aktivít? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Remeselný jarmok	26	11,5	100,0	100,0
Chýba	201	88,5		
Spolu	227	100,0		

127. Kupujete výrobky z recyklovaných materiálov? Ak áno, aké? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Oblečenie	49	21,4	100,0	100,0
Chýba	179	78,6		
Spolu	227	100,0		

127. Kupujete výrobky z recyklovaných materiálov? Ak áno, aké? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Vrecia na odpad	80	35,1	100,0	100,0
Chýba	148	64,9		
Spolu	227	100,0		

127. Kupujete výrobky z recyklovaných materiálov? Ak áno, aké? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Papier	105	45,9	100,0	100,0
Chýba	123	54,1		
Spolu	227	100,0		

127. Kupujete výrobky z recyklovaných materiálov? Ak áno, aké? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Nákupné tašky	108	47,6	100,0	100,0
Chýba	119	52,4		
Spolu	227	100,0		

127. Kupujete výrobky z recyklovaných materiálov? Ak áno, aké? Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Iné (aké?)	8	3,7	100,0	100,0
Chýba	219	96,3		
Spolu	227	100,0		

128. Označte udalosti týkajúce sa životného prostredia Slovenska o ktorých ste sa učili! Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Ekologická katastrofa na rieke Slaná	53	23,2	100,0	100,0
Chýba	175	76,8		
Spolu	227	100,0		

128. Označte udalosti týkajúce sa životného prostredia Slovenska o ktorých ste sa učili! Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Veterná smršť v Tatrách	103	45,4	100,0	100,0
Chýba	124	54,6		
Spolu	227	100,0		

128. Označte udalosti týkajúce sa životného prostredia Slovenska o ktorých ste sa učili! Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Kontaminácia podzemných vôd v okolí Bratislavy skládkou bývalého Istrochemu	60	26,4	100,0	100,0
Chýba	167	73,6		
Spolu	227	100,0		

128. Označte udalosti týkajúce sa životného prostredia Slovenska o ktorých ste sa učili!

Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Banský výbuch v Handlovej	48	21,1	100,0	100,0
Chýba	179	78,9		
Spolu	227	100,0		

128. Označte udalosti týkajúce sa životného prostredia Slovenska o ktorých ste sa učili!

Môžete označiť aj viac možností!

	Početnosť	Percento	Validné Percento	Kumulatívne Percento
Validné Iné (aké?)	11	5,0	100,0	100,0
Chýba	216	95,0		
Spolu	227	100,0		

Univerzita J. Selyeho
Pedagogická fakulta
Bratislavská cesta 3322
SK-945 01 Komárno
www.ujs.sk

Alexandra Hengerics Szabó (ed.)

**Prieskum postojov stredoškolských študentov k udržateľnosti
v Žilinskom kraji**

Predbežná správa medzinárodného výskumu – online dokument

Editor: Mgr. Alexandra Hengerics Szabó, PhD.

Layout / zalomenie textu: Mgr. Andrea Vargová, PhD.

Jazyková úprava: Mgr. Andrea Vargová, PhD.

Rozsah: 2,23 AH

Vydavateľ: Univerzita J. Selyeho

Rok vydania: 2023
Prvé vydanie

ISBN 978-80-8122-462-1